PAZARTESİ
9 HAZİRAN 1930
5 inci sene, No 1553
NUSHASI 5 KURUŞTUR

Milliyet

Başmuharriri: Siirt Mebusu MAHMUT

BUGÜN
2 inci sahifede
1— Mısırda Mehmet Ali
2— Harici ve Son haberler
3 üncü sahifede
1— Halkı aldatan bir sürü adamlar türedi
2— Bir motör battı, üç kişi boğuldu
3— Önüne rasgelen gazetecilere çatıyor
4 üncü sahifede:
1— Felek
2— Hikâye
3— Roman

Balkan Birliği

Avrupa birliği hakkındaki münakaşalar, bütün dünya efkârı umumiyesini işgal etmekte olduğu bir sırda Balkan ittihadı meselesi de yeniden mevzuu bahsolmağa başladı. Geçen sene Atinada bir sulh kongresi toplanmıştı. Bu kongrede Balkan devletleri arasında daha sıkı bir tesanüt husule getirilmesi ve bunun için harekete geçilmesi arzu edilmişti. Şimdi beynelmilel sulh cemiyetinin daimî bürosu meseleyi ele alarak Balkan birliği hakkında alâ kadarların mütalea ve fikirlerini toplamağa teşebbüs etmiştir. Teşebbüs gerek mahiyeti ve gerek zamanı vukuu itibarile hayli dikkata şayandır.

Malûm olduğu üzere Balkan ittihadı fikri de pek yeni bir şey değildir. Yekdiğerini takip eden muhtelif Balkan hükûmetlerinin teşekkülünden sonra Balkanlarda çarpışmağa başlıyan siyasî ihtiraslar şiddetlendikçe, Balkan ittihadı fikri bir selâh çaresi ve iltica sahası olarak ileri sürülürdü. Balkanlarla ittilâf ve cidal, yalnız yerli devletlerin ihtirasatından değil, ecnebi ve büyük devletlerin tahrikâtından da doğmakta olduğu için hariçten ve dahilden Balkanlara "birleşiniz, kendi işinizi kendiniz görünüz,, tavsiyeleri çok yapılmıştır. Fakat kuvvetin, tarihin, coğrafyanın yarattığı zıddiyetler kolay kolay izale edilemediği için arzular ve tavsiyeler şimdiye kadar müspet bir neticeye iktiran edememiştir.

Birlik fikrinin çok söylendiği sahalarda muhakkaktır ki, çok ayrılık ve zıddiyet te vardır. Bizce Avrupa veya Balkan birliği olsun, herhangi bir ittihat vasıtası olmaktan ziyade bir netticedir. Birlik kendi sihir ve temirile mevcut ihtilâfları derhal ortadan kaldıramaz; ve hatta birlik ancak bunlar kabul edildikten sonra vuzuh ve emniyetle teşekkül edebilir. Son bir ümit gibi telâkki edilen çarelerin suya düşmesinden mütevellit büyük sukutu hayallere meydan bırakmamak için bu cihetin her şeyden evvel nazari itibare alınması lâzımdır. Samimiyet ve vuzuh bu gibi teşebbüslerin ilk şartıdır.

Bundan başka kıt'a veya mıntaka birliği olsun, müteaddit devletler arasında vücuda getirilecek bir ittihadın, hakikî maksadı sulhe ve medeniyete hizmet etmek olmalıdır. Başka devlet veya teşekküllere karşı durmak ve yahut herhangi siyasî ve iktısadî bir hegemonya tesis etmek maksadile vücut bulacak bir birlik mukabil tedbirlere meydan açmak itibarile nihayet bir sulhü sükûn vasıtası değil, bir ihtilâf ve cidal membaı olur.

Onun için milletler arasındaki birlikler bir siyaset ve yahut diplomasi işi olmaktan ziyade bir tarih ve tekâmül meselesidir. Her millet hayat ve inkişaf hakkının beynelmilel teminatından kat'î surette emin olduğu gün yalnız mıntaka ve kıt'a birlikleri değil, daha cihanşümul birlikler bile kendiliğinden teşekkül eder.

ZEKİ MESUT

Maglûbuz

Ikinci maçta da 2–4 yenildik

Bükreşte bulunan takımımız yaptığı ikinci maçta da mağlûp olmuştur.

Dün gece sabaha karşı şu kısa haberi aldık:

BÜKREŞ, 8 (H. M.) — Maçı dört iki kaybettik.

Haydar Rifat B. hakkındaki karar Perşembeye..

Adliye Vekili davasını üç saat teşrih etti...

M. Esat B. diyor ki: Maznun iftira etti, söğdü, saydı, fakat, artık yeter...

Müddeiumumî iddianamesini okudu ve maznunun 285, 188 ve 480inci maddelerle tayini cezasını istedi.

ANKARA, 8 (Milliyet) — Ankara Asliye mahkemesi bugün Adliye Vekili Mahmut Esat Beyin avukat Haydar Rifat Bey aleyhindeki davasına devam etmiştir. Mahmut Esat Bey üç saat süren iddiasını teşrih etmiş. Haydar Rifat Beyin bazı mektuplarını okutmuş ve hulâseten demiştir ki:

Maznun lehine kullanabileceği tek bir kanunî mesnet kalmamıştır. Maznun bu ane kadar istediği gibi iftira etti aklına geleni söyledi, sokaktagaz etelerde salonlarda koridorlarda mektuplarında söğdü artik yeter. Zann ederim şimdi iftira söğmeler yerlerini türk kanunlarına bırakasın da onları dinleyelim. Reisicumhur Hz.rine yazdığı mektuplar ihbarnamedir beni töhmet altına alan ihbarnameleri Millet Meclisi Reisliğine de göndermiştir ve muamele mevkiine konulması için her tarafda isaa ettirmiştir. Maznunun kitapları alınmayınca Avrupada talebeyi teftiş için istediği muvakkat müfettişlik salâhiyeti verilmeyince ve gayp etmek tehlikesine maruz kaldığı davalar için himaye ve sehabet teklifleri kabul edilmeyince muğber olduğunu anlatarak hulâsatan demiştir ki:

— Düşününüz muhterem hâkimler davalarımı kazandırmakliğim için bana mektup yazan, benim müdahalemi istiyen Haydar Rifat Bey bugün beni müdahalecilikle ittiham etmekte iftiralarda bulunmaktadır. Baroya iadesine rağmen bir memura rüşvet teklif ettiğini de haber aldım, mektupları getirtip okudum işi baroya havale ettim. Takipden müteessir olan Haydar Rifat Bey pürt elâş mektup yazmağa basladi, imza ve yazı taklidinin kolay olduğundan bahisle bizzat benim yazı ve imzamı taklit edip gönderiyor, rüşvet teklif eden mektubunu bu suretle taklit olduğunu bildiriyor, daha sonra rüşvet maznunlarının vekili iken muekkillerini istediği zaman tahliyee ttirmeyince müstantiki tahkir etti. Yakasından tutularak maznun mevkiine oturduldu, bundanbütün bütüne gazaba gelen Haydar Rifat Bey Reisicumhure ihbarnamelerini göndermeye başlayarak bana gönderdiği mektupda aynen hakkımda müstantiki tahkirden dolayı açılan hukuku umumiye davasını hâkime müddeiumumîye emir vererek kapatmazsan ihbaratta devam edeceğim kapatırsan yazmayacağım diyor, türk cumhuriyetinde şikâyet kapıları hen kese açıktır her kes istediğini hatta aklına geleni söyleyebilir, fakat bütün bu ufuklar almıyan huriyyet hakkına mukabil küçük bir vazife bağı vardirki o da hesap vermektir yapanlar ve söyleyenler günün birinde kanun karşısında hesap vermezlerse bizim hurriyyetimiz nerede demeğe hakları kalmaz Mahmut Esat Bey iddiasını anlatırken samiler defatle heyecane gelerek alkışlamişlardır, müsarunileyh müdeiyatini isbat ve tevsik için bizzat Haydar Rifat Beyin muhtelif mektuplarını mahkemeye tevdi etmiştir, mektuplardan birisi Eskişehir tevkifhane müdürü Kâzım Beye yazılmıştır ve hâkimlere yirmi beş bin lira rüşvet teklifini mutezammindir, diğeri yani Kustü efendiye yazılmıştır, bunda beşer yüz lira alarak Atanas ve Vasil Efendiler şahitlerini değiştirmişlerdir. Sahadetini değiştirirsen sana da iki bin lira ve ayni mektupta hâkimler için altın anahtara onlarda dayanamiyacaklarını diyor. Diğer bir mektubunda Mahmut Esat Beyin yazısını ve imzasını taklit ediyor ve bu mektubu bizzat Adliye vekiline göndererek bu bir sahtekarlık tecrübesidir, acemice olan noktalar bağıslanmak simei necabetleri iktizai âlisidir, diyor. Diğer bir mektubunda İstanbul hâkimleri için müdahale istiyerek bu Efendiler İstanbul gibi yerde bağdas kurmuş oturmus buluniyorlar eskiden feyzi sarim ilâhi ve Esadullah ve saireden istimdat edilir di,c umhuriyet adliyesinin keskin kilincini kinindan çıkarmazmisiniz diyor başka bir mektubunda Adliye vekilini üç dört gün için İstanbula davet ediyor, bende haneniz Bebekte gayet havadardir her türlü sbabi istirahati temine çalısırız, her şey eksik olmaz musafir ve zairlerinizi kabul edecek yerlerimiz vardir, diyor. Üç yüz bin franklik bir davasından bahisle gine müdahale talep ettiği davası etrafında bugünkü müdafaa şahidi eski müstesar Kenan Bey hakkında bazı tezviratta bulunuyor. Bunlardan başka daha on beş kadar mektubu mahkemeye tevdi olunmuştur. Yeni kanundan tercümesinin serhlerinin Avrupada talebe müfettişliği kendisine verilmesi hakkında yalvaran mektupları bu meyndadir, ikinci celsede mahkemenin taliki talebini havi olarak maznun tarafından çekilen bir telgraf okundu mahkeme maznunun talebi üzerine duruşmadan vareste tutulmasına mahkemece karar verilmiş olduğunda ve ne vekil göndermiş ve ne de kendisi gelmiş bulunduğundan tehir talebini kabul etmemiştir. Mahmut Esat Beyin avukatları kanunu mutalealarile muekkilerinin hukukunu müdafaa ettiler müddeiumumî Ekmel Bey talepnamesine cürumleri birer birer tahlil ederek iftiranın gareza müstenit bulunduğunu Reisicumhura gönderilen mektupların ihbarname olduğunu müddeinn pek çirkin bir tarzda mükerreren tahkir edildiğini isnat, ve ihabar olunan meselelerin Adliye ve-

(Mamadi beşinci sahifede)

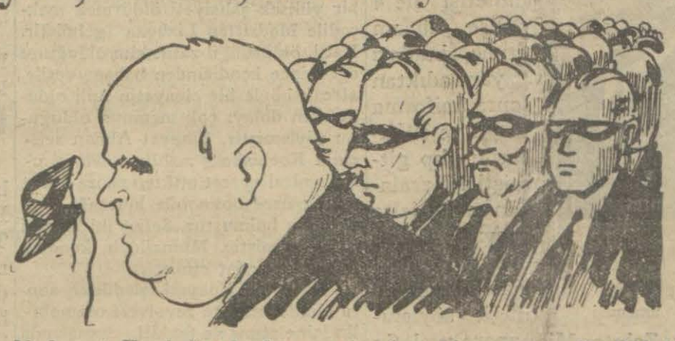

Mahmut Esat Beyin beyanatından bir parça: H. Rifat Bey yalnız değildir; arkasında gizlenenler vardır. Bunlar namuslu adamlarsa benimle millet mahkemesi huzurunda yüzyüze gelmelidirler.

Adliye Vekili Bey dün mahkemede çok mühim beyanatta bulundu.

Tatbikı istenen maddeler

Ceza kanununun 285 inci maddesi iftiranın derecesine göre maznuna bir aydan üç seneye kadar hapis cezasının verileceğine dairdir.

188 inci maddedeki ceza bir seneye kadar hapis ve 30 liradan 50 liraya kadar ağır cezayı nakdîdir.

480 inci maddedeki hakaret fiilinin cezası da 3 aydan 30 aya kadar hapis ve 50 liradan 500 liraya kadar cezayı nakdîden ibarettir.

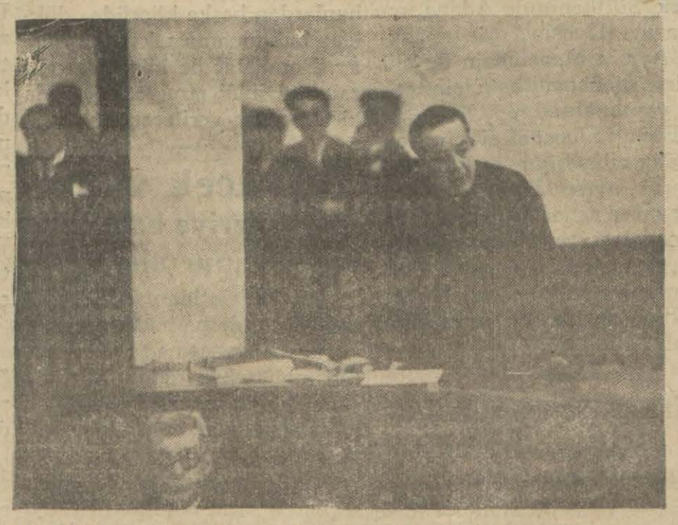

Müddeiumumi Ekmel Bey Haydar Rifat Bey hakkındaki ithamnamesini serdetti.

M. Hayri Beyin telgrafı

Dün gece geç vakit öğrendiğimize göre Haydar Rifat Beyin şahitlerinden avukat Mustafa Hayri B., Adliye vekiline şu telgrafı göndermiştir:

Adliye vekili Mahmut Esat Beye

Ankara mahkemesinde şahitlerden bahsederken beni de zikrederek [Haydar Rifat yalnız değildir.... ilâh...] ifadenizi gazetelerde okudum.

Bahsettiğiniz namus vadisin de mücahitler gerçi çoktur. Ben ise onun fedaisiyim.

Vaki davet üzerine İstanbul mahkemesinde kanaatimi söyledim. Millet mahkemesi huzurunda beyanatta bulunmak üzere Ankara mahkemesine gelmekliğimi istiyorsunuz. İstanbul mahkemesi de millet mahkemesi olduğunu kaydile beraber teklifinizi hemen kabule şitap eder ve mahkemeden de davete sabırsızlıkla intizar eylerim.

İsnat eylediğiniz maske kullanmasını henüz tecrübe etmemiş olduğumu bu vesile ile bir kere daha teyide fırsat bulacağımdan kendimi bahtiyar addeylerim efendim.

Avukat: M. Hayri

Gazi Hz.

Bu akşam Ankaradan hareket buyuracaklar

Gazi Hz. bu akşam tireni mahsusla Ankaradan haraket buyuracaklardır. Reisicumhur Hz. Bozöyükte tevakkuf buyuracakları cihetle İstanbulu zamanı teşrifleri henüz malûm değildir. Müşarünileyh Hz. merasim yapılmasını arzu buyurmadıklarından istikbal için proğram yapılmayacaktır. Yalnız Vali Muhiddin B. le kolordu kumandanı Şükrü Naili ve fırka müfettişi Hakkı Şinasi paşalar Gazi Hz. ni Tuzladan istikbal edeceklerdir. Muhafız taburu ile kâtibi umumilik bürosunun bugün şehrimize vürud beklenmektedir. Halk fırkası merkezinde büro için ayrılan yer tanzim olunmuştur.

ANKARA, 8 (Telefonla) Gazi Hz. yarın gece hususî trenle İstanbula müteveccihen hareket buyuracaklardır.

Kibrit!

Mukavele imzalandı

Gurup hükûmete 10 milyon dolar verecektir.

ANKARA, 8 (A.A.) Türkiyede Kibrit inhisarma talip olan Amerikan grupu ile Maliye vekili arasında cereyan etmekte olan müzakerat itilâf ile neticelenmiş ve mukavele bu akşam imzalanmıştır. Grup hükûmete on milyon dolar avans verecektir.

Türk-Yunan itilâfı

Atinadan ne haberler geliyor?

ATİNA, 8 (Anek.) — Ankara Yunanse firi hariciye nezaretine gönderdiği uzun bir telgrafta Türkiyenin ısrar ettiğin oktaları bildirmiş ve yeni talimat istemiştir.

M. Venizelos siyasî işler müdürü ile badelmüşavere Ankara Yunan sefirine çektiği müstacel bir telgrafta Yunanistanın yeni her hangi tadili kabul edemiyeceğini bildirmiştir.

ATİNA, 8(Anek.) - Bu sabah Ankaradan gelen telgraflara göre dün akşam Tevfik Rüştü B. ile Yunan sefiri arasında vuku bulan mülâkatta iki tarafın noktai nazarı telif edilmiştir. İtilâfnamenin Anbean imzalanması bekleniyor.

Yunan itilâfı imzalanamadı

ANKARA, 8 (Telefonla) — Türk - Yunan itilâfnamesi bugün imzalanamadı. Bugünlerde imza edilecektir.

Âlî iktısat

Encümenler tetkiklerini bitirmeğe çalışıyor

Âlî iktısat meclisi kâtibi umumisi Nurullah Esat Bey dün Ankaradan gelmiştir.

N. Esat Bey

Nurullah B. yin izahatına göre, meclisin tediye müvazenesi ve ziraî kredi raporlarını hazırlamakla meşgul encümenler bugünlerde mesailerini bitirecek ve çarşamba günü meclis heyeti umumiyesi toplanacaktır. Âlî iktisat meclisi gelecek pazar günü son içtimamı aktederek faaliyetine nihayet verecektir.

Meclis, tediye müvazenesindeki açığın esbap ve âmillerini bir rapor halinde göstererek izalesi çarelerini tesbit eyliyecektir.

Ceneral Guro Marmara vapuruna çıkıyor..

Ceneral Guro ve eski muharipler dün gittiler

Bugün mezarlıklarda merasim yapılıyor

Türkün şerefini ve zaferini hâkim kılan Türk şehitlerinin kabirlerine de bir çelenk konulacak

Dün akşam saat on sekizde Topane rıhtımından hareket eden Seyrisefain idaresinin Marmara vapurile Ceneral Guro ve maiyeti Çanakkaleye gitmişlerdir. Ceneral ve maiyeti, Seddülbahirdeki Fransız, İngiliz ve Türk mezarlıklarını ziyaret edeceklerdir. Fransız sefiri Kont dö Şambron, yaveri M. Dore, erkânı harbi M. Laru, ateşemiliter M. Saro, ateşenaval M. Over

(Mabadı ikinci sahifede)

Fransız sefirile birlikte rıhtıma inerken

Dispanserin resmi küşadında..

Çocuklarımızı koruyalım!

Fırka, dün bir çocuk dispanserinin küşat resmini yaptı.

Küşat resmi nasıl yapıldı?

Cevdet Kerim ve Dr Sami Beylerin nutukları

Halk fırkası merkezi tarafından Divanyolunda tesis edilen çocuk dispanserinin dün resmi küşadı icra edilmiştir. Bu münasebetle dispanser binası Türk bayraklarile süslenmişti. Küşat resmi fırka müfettişi Hakkı Şinasi paşa tarafından yapıldıktan sonra fırka Vilâyet idare heyeti azasından Cevdet Kerim B. bir nutuk söylemiş ve ezcümle:

"— Harbi umumîde insanlara kıymet verilmezken Avrupada çocuklara çok kıymet verilmeğe başlamıştı. Harpten son-

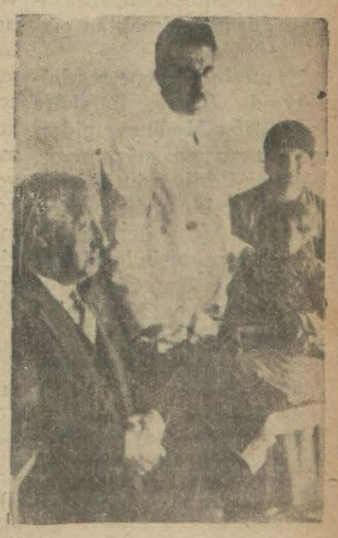

İlk muayene edilen çocuk

ra ise her tarafta çocuklarla ehemmiyetli surette meşgul olunmağa başlanmıştır. Çocuk

(Mabadı ikinci sahifede)

Vehabiler isyan etmişlerdi.

Vehabi reisinin hareketi Babıaliyi telâşa verdi...

İşte 803 harekâtının başında bdül Aziz bin Seud bulunuyor . Vehabî cereyanı git gide I-k ve Suriye'yi bile tehdit edi-ordu. Seud bununla kalmıya-k 810 da 6,000 kişlik bir kuv-tle Şam cıvarına akın yap-ıştır.

Mehmet Ali Mısırın coğrafî ziyetinden istifade ile Hicazı e geçirmek istiyordu. Lâkin nun için de Vehabî hareketini ada boğmak lâzîm geldiğini şünüyordu. Vehabîlere karşı pılacak askerî harekâtın ida-si için en iyi mevkiin Bağdat duğuna karar veren Mehmet i ayni zamanda Arap kabile ilerinin de arasını açmak, Ve bîlere iltihak edenleri ayır-ak istiyordu. 809 dan 811 se-sine kadar Mehmet Ali ufak donanma vücude getirebil-iş, bu sayede Hicaz sahiline vkiyatı temin etmişti.

Mehmet Alinin cesur ku-andanlarından Ahmet ağa ile Mahrukî orduya kumanda e-n Tosun Beyin refakatinde diyorlardı. Bundan başka Ka-e ülemasından tayin edilen heyet te ordu ile birlikte gi-yordu. Bu din üleması Veha-erle icap eden münakaşalarda lunarak bu sahada da galebe-temine çalışacaklardı.

811 teşrinievvelinde Mısır dusu da Senbay sahiline ge-ildi. 812 şubatında ordu edineye hareket etti. Lâkin f ra mevkiinde, iki dağ arasın bir gecitte Mısır ordusu bü-k bir kabile olan Harb kabile ün hücümuna uğradı ve ağır yiat verdi. Bunun üzerine To n Mısır ordusunun elinde ka-ı bakiyesi ile gerisi geriye enbağa dönmeğe mecbur ol-ıştur. Lâkin diğer bir vasıta-müracaat edilmekten de ge-kalmmamıştır. Beni Harb ka-aesinin bir kısmı gönderilen al-ıarın cazibesile Mısır ordusu-karşı düşman olmaktan çık-

812 senesinde, gene teşrini-vel avında Tosun harekâta ıçti. Bu sefer Medineye gider-n artık taarruza uğramıyor, işkülâtsız ilerliyordu. İki haf kadar süren bir muhasaradan hra Medine Vehabîlerden alın 813 kânunusanisinde Mekke ıif, Cidde de zaptedilmiştir. tık Vehabîler mağlûp olmuş-, Babıalinin Hicaz kıt'ası ü-rindeki hâkimiyetini yeniden bul etmişlerdir.

Fakat Mehmet Ali buna rağ-en Vahabîlerin Arabistan ya-n adasının diğer yerlerinde lâ nüfuz sahibi olduklarını şündü. Bizzat Arabistana gi-rek yerinde tetkikat yapmağı habîlerin büsbütün ortadan ldırılmak tedbirlerini aramağa rar verdi.

Hareketinden evvel i şleri zoğlu Mehmet denmekle ma-ruf bir müşavirine, Yukarı Mısırı oğlu İbrahime, Aşağı Mısırı da kaynı Hüseyin Beye bırak-tı. Bunların idarî ve askerî ka-biliyetlerinden emindi.

Mehmet Ali 813 eylûlünde Ciddeye gitti. Oradan Mekkeye hareket etti. Mehmet Ali Mek-kede pek parlak merasimle kar-şılandı. (6 teşrinievvel) Vehabî meselesi halledilmekle beraber Hicazda nüfuz sahibi Şerif Ga-lip vardı ki bir taraftan Mehmet Aliyi, bir taraftan da Vehabîle-ri idare etmeğe çalışıyordu.

(Bitmedi)

Radikaller

M. Herriot'un nutku

SALON, 8 (A.A.) — M. Herriot radikal sosyolist ve ra-dikaller birliğinde söylediği bir nutukta ra-dikal ve radi-kal sosyalist fır-asına son gün-lerde yapılan hücum ve tariz-lerden bahset-miştir. M. Her-riot fırkanın vergi hususun-da mütevazin bir usul ve idare kabulü ve tahsilin meccanî ve lâik olması meselesi hakkında fırkanın ne mesleğinden ne de evveldenberi almış olduğu va-ziyetten ayrılmıyacağını teyit etmiştir. M. Herriot Avrupa hü-kûmetleri arasında birlik vücu-de getirilmesi tasavvuruna dahi temas ederek radikallerin bu hu-susta M. Brianda müzahir ola-caklarını ve bu tasavvurun el-yevm mevcut bir çok mânilere rağmen hakikat şeklini alacağı-nı beyan etmiştir.

M. Herriot radikal sosyalist ve radikal fırkasının iktısadî sa-hada bir nevi derebeylik idaresi tesisine matuf her türlü tema-yüllere karşı mücadeleye girişe-ceğini, asrî bir devletin iktısadî kuvvetlerin esiri değil, fakat mutlâk hâkimi olması lâzım geldiğini söylemiş ve fırkanın kendisine karşı gösterilen iti-matsızlığa göğüs germekten çe-kinmiyeceğini kaydederek nut-kuna nihayet vermiştir.

İktısadî müşkülât

PARİS, 8 (A.A.) — Başlıca iktısadî zümrelerin mürahhas reisleri iktısadî inkişaf millî bir liği binasında toplanarak ihra-cat mamulâtının şimdiki vazi-yeti hakkında tetkikatta bulun-muştur. Bu içtimada bilhassa Amerika ve İngiltere ile olan ihracat muamelâtında günden güne artan güçlüklere maruz kalındığı anlaşılmış ve ihracat ticaretine merkezî Avrupaya doğru bir istikamet verilmesi derpiş edilmiştir

HARİÇTEN ALDIĞIMIZ HABERLER

Prens Karol kıral oldu

Babasından kalan Romanya tahtına nihayet geçti.

Yeni kıral

Ikinci Karol tahtta..

Prens Karol meselesi kat'î bir saf haya girmiş görünüyor.

Dün gelen ve aşağıya dercedilen bir telgraf haberine bakılırsa prens Karol Romanya kıralı ilân edilmiş-tir. Eğer bu haber resmî surette de teyit edilirse Romanya da hayli mü-him bir hâdise cereyan ediyor demek tir. Ölen kıral Ferdinand'ın Karolu tahtu taçtan mahrum eden beyanna-mesi ne oldu? Demek ki Karol'un ta-raftarları zemini hazırlamakta hiç bir gayretten geri durmamışlar..! Karol' un avdeti filhakika anî olmuş ise de bunu hazırlayan esbap gözden kaçma malıdır. Karol zevcesi ile barışmış, hatta geçenlerde Avrupanın sakin bir yerinde zevcü zevce buluşmuşlar dı. Prensin senelerce süren macera-lardan sonra nihayet zevcesile barış-ması bir hayli dedikodulara yol açma mış değildi. Prensin Romanyaya av-dete hazırlandığı söylenmiş, fakat bu kabil şayialar tekzip edilmişti. Fakat son günlerde Romanya da Karol ta-raftarlarının çalıştırkları gizli bir şey

Kıral Karol otomobile biniyor.

Kırallığını bir çocukluk hatırası olarak taşıyacak olan ve babasından evvel kırallık eden Michel annesi kıralıça Hélène ile beraber

değildi. Hatta muhalefet fırkası, şim-diki köylü fırkası hükûmetini Karol taraftarlarına karşı tedbir almamak-la itham ediyorlardı. Hulâsa bu av-deti hazırlayan esbap mevcuttu, fa-kat prensin gelmesi kendisini isteme yenleri emri vaki karşısında bıraktı.

PARİS, 7 A.A. — Bükreşten "As-sociated Press"e gönderilen ve Temps gazetesinde intişar eden bir telgrafa göre millî meclis prens Ca-rol'u Romanya kıralı ilân etmiştir.

Yürütülen fikirler

PARİS, 7 A.A. — Paris gazete-leri Romanyada cereyan eden vak'a-lara uzun sütunlar tahsis etmekte ve prens Carol'un Romanyaya uzun müddettenberi hazırlanan avdetinin köylü fırkasının vaziyetini kuvvetlen direceği mütaleasında bulunmakta-dır.

Nevyorkta bir muallimimizin bir konferansı

NEVYORK, (Milliyet) — Kanadanın Tuvarento şehri da-rülfunununda toplanan Ameri-ka müsteşrikleri kongresinde İstanbul darülfununu sabık mü-derris muavinlerinden doktor Mehmet ağa oğlu Bey Topkapı sarayı müzesi kütüpanesindeki şimdiye müsteşriklere malûm olmıyan bazı resimli yazma eser ler hakkında bir konferans ver-miş, bu konferansı büyük bir alâka ile karşılanmıştır.

Bataklıklar için

ANKARA, 8 A.A. — Haber aldığımıza nazaran Sıhhat ve İçtimaî muavenet vekâleti bu sene en ziyade arazi ıslahatına ve bataklıkların kurutulmasına ehemmiyet verecektir. Silifke, Manisa, Salihli ve Eskişehir mıntakalarında bir çok bataklık ların kurutulmasına devam edi-lecektir.

Karıştı !..

Hindistanda yeni müsademeler

KALKÜTA, 7 (A.A.) — Midnapore eyaletinde bulunan Gheehnaghat köyünde vahim kargaşalıklar olmuştur. Köy halkı iki polis müfetişi ile 4 polise hücum etmiş, bunları yaraladıktan sonra üniforma larını ve silâh-larını alıp git-miştir. Yarala-nan müfettişler meyadanda yo ktur. Bunlar-dan birinin öl-düğü söyleni-yor. Zabıta, Midnapore eyaletin de kâin Balisaide harekete ge-cen 1500 gönüllü üzerine dün akşam ateş etmeğe mecbur kal-mıştır. 15 yaralı olduğu söleni-yor. Bu mıntakada vaziyetin ciddî bir şekil aldığı ve müsta-celen takviye kıtaatı gönderil-diği de rivayet olunuyor.

ord İrvi
Hindistan valii umumisi

Mahkûm olanlar

PEŞAVER, 7 (A.A.) — Ge-çen ay içinde Peşaverde çıkan kargaşalıklar esnasında itaatsiz likte bulunmak cürmile maznun Garwhal alayına mensup 17 as-kerin divanı harpte yapılan mu-hakemesi bugün bitmiştir. Di-vanı harp bu muhakeme netice-sinde edindiği kanaati mahallî askerî makamata bildirecektir. Bu makamların verecekleri ka-rar biraz sonra bildirilecektir. Ayni alaya mensup 43 askerin daha ayni cürümle maznunen tevkif edildikleri söylneiyor.

Havada isyan

Zeplin yolcuları bir hâdise çıkardılar!

Almanyadan Cenubî Amerikaya oradan da şimalî Amerika ve Avru-paya seyahat eden "Graf Zeplin" de yolcular bir hâdise çıkarmışlardır.

Zeplin Almanyaya döndükten son ra Avusturyaya seyahat edeceğinden Brazilya ile müttehidei Amerika ara-sındaki seyahat müddetini iki gün kısaltmıştır.

Yolcular buna kızmışlar, Zeplinin Kuba adalarının merkezi Havanaya uğramaması üzerine ise hâdise bü-yümüş; Yolcular kumanda köprüsü-ne hücum ederek balonun kumanda-nı Dr. Ekneri ve muavinlerini başka bir rota takibine icbar etmek istemiş lerdir.

Bundan dolayı kumanda köprüsü yolculara seddolunmuştur. Zeplin'in zabitleri ellerinde revolver olduğu halde yolcuları itaat altına alınmış-lardır.

Delilik !..

Bir sefir öldürüldü !

LİZBON, 7 A.A. — Almanyanın Portekiz orta elçisini öldüren şahsın Piechwski isminde Danzikli sabık bir Alman bahriye neferi olduğu rivayet olunuyor. Alman mütemmim malû-mata göre katil iki sene Alman timar hanelerinden birinde tedavi altına a-lınmış, fakat son günlerde Madrite kaçmağa muvafak olmuş ve herhangi bir yüksek şahsiyeti öldürmek mak-sadile Madritten Lizbona gelmiştir. Katil, öldürdüğü zatın kim olduğunu öğrenince kendisinden bahse vesile olacak böyle bir cinayetin faili olduğundan dolayı çok memnun olduğu-nu söylemiştir. Cinayet Alman sefi-rinin Koenisberg zırhlısı suvarisi o-lan amiral zyaret ettkten sonra avdet etmek üzre otomobile bineceği sıra-da vuku bulmuştur. Sefire iki kurşun isabet etmiştir. Mumaileyh, kendine gelmeden vefat etmiştir.

Katil, bu cinayeti işledikten son-ra elinde tuttuğu revolveri otomobi-lin içine atmış ve tevkifi esnasında hiç bir mukavemet eseri göstermemiştir.

Katil ne olacak?

LİSBONNE, 8 (A.A.) — Alman orta elçisinin ölümüne sebep olan suikast üzerine na-zırlar meclisi bir kararname tan zim etmiştir. Bu karaname mu-cibince Lisbonne hükûmeti nez-dine tayin edilmiş olan sefirler ile konsoloslar hakkında 1927 birinci teşrininin 17 sinde neşre dilmiş olan kanun tatbik edile-cektir. Bu kanun ahkâmına gö-re siyasî mümessillere ve konso loslara suikast yapanlar askerî mahkemelere sevkedilecek ve bunlar hakkında nihayet yedi gün zarfında bir karar verilecek tir. Binaenaleyh Alman orta el-çisinin katili hakkında da bu suretle hareket olunacaktır.

Teessür telgrafı

LİSBONNE, 8 (A.A.) — Reisicümhur Almanya reisicüm huru Hindenburga gönderdiği bir telgrafta Alman orta elçisi-Baron Fon Baligandın maruz kaldığı suikastten dolayı gerek Portekiz milleti ve gerek kendi namına teessür ve taziyet hisle-rini bildirmiştir.

Sefirler heyeti azası Brezilya sefirinin riyasetinde toplanarak müteveffa sefirin zevcesine ta-ziyette bulunulmasına ve bay-rakların yarıya kadar indirilme-sine karar vermişlerdir.

Amerikada

Piyasada buhran

NEVYORK, 7 A.A. — Bir çok haftalardanberi hiç bir faaliyet ve ha-raret eseri göstermemiş olan esham ve tahvilât borsasında bugün fiatle-rın hemen hemen umumî bir sukuta uğraması Amerikan sermayedarlarını yeniden ümitsizliğe düşürmüştür. Ba zı esham ve tahvilât fiatlerinde 2 den 7 puvana kadar, bazılarında ise daha fazla tenezzül kaydedilmiştir.

Çocukları koruyalım

Birinci sahifeden mabat

müstakpel neslin temelidir. Vatan demek, çocuk demektir. Biz de çocuk meselesile yakın-dan meşgul oluyoruz. Bu cüm-leden olmak üzre bugün burada bir dispanser açılmıştır. Bunun da pek yakında Beyoğlu fırka merkezince açılan dispanser de recesine geleceği şüphesizdir. Halkın da bu gibi işlerle alâka-dar olması temenni edilir." De-miştir.

Müteakiben Dr. İhsan Sami B. de bir nutuk söyleyerek ço-cuk dispanserlerinin lüzum ve fevaidinden bahsetmiş ve bun-ların çoğalması temennisinde bulunmuştur. Merasimin hita-mını müteakip dispanser he-men faaliyete geçerek bir çok çocuğu muayeneye başlamıştır.

Büyük çocuklara diş fırçası ve macunları tevzi olunmuştur. Civar eczaneler muaayyen mik-tarda reçetenin meccanen yapıl masını deruhte etmişlerdir. Ço-cukların muayenesine her gün devam olunacaktır.

Sıtma mücadelesi

ANKARA, 8 A.A. — Sıhhat ve İçtimaî muavenet vekâletin-ce bu sene sıtma mücadelesi i-çin Manisa mıntakasına Alâşe-hir, Konya mıntakasına İnevi, Ankara mıntakasına Kalecik ve Çiçekdağı şubeleri ilhak edi-lecek, Silifkenin de Adana mın takasına ilâvesine çalışılacak-tır. Ayrıca Menemenin de mü-cadele sahasına ilhakı için tetki kat yapılmaktadır.

Frengi mücadelesi için Zon-guldak vilâyetinde teşkilât ya-pılacak, ayrıca İzmirde de bir dispanser açılacaktır. Trahom mücadelesi için mevcut Mala-tya, Adıyaman, Behisni, Gazi-ayintap ve Kilis mücadele teş-kilâtına ayrıca seyyar teşkilât dahil edilmiştir.

—o—

Ziraat Bankası kanununa ilâveler

ANKARA, 8 (Telefonla) — Ziraat Bankası kanununa ilâve edilecek maddelere dair lâyiha mecliste münakaşaları müte-akıp kabul edildi.

Son Haberler

Şeyh Saidin oğlunun muhakemesi

ANKARA, 8 (Telefonla) — Şeyh Saidin oğlu Salâhaddin ve arkadaşlarının muhakemelrine 17 haziranda başlanacaktır.

Çekirgeler Kayseriye kadar geldi

ANKARA, 8 (Telefonla) — Cenup vilâyetlerimizdeki çekir-gelerin bir kısmının Kayserinin bir kazasına kadar geldiği bildi-riliyor. Hasar yoktur. Mücadele sayesinde uçkunların Adananın çukur ovasına girmesine mâni o lunmuştur.

Meclis perşembeye tatil yapacak

ANKARA, 8 (Telefonla) — Yarın, Mecliste bugün müzake-resi başlıyan Tütün inhisarı lâ-yihasına devam edilecek ve dev let bankası lâyihasının müzake-resine başlanacaktır. Meclis, an-cak hafta sonuna doğru tatil ka rarı verecektir. Perşembeye ka-dar uzaması muhtemeldir.

M. Ristin ziyaretleri

ANKARA, 8 (Telefonla) — Mösöy Rist, bugün Maliye ve-kili ile bir saat kadar görüştü.

B. M. Meclisinde

ANKARA, 8 (A.A.) B.M.M. bugün Reis vekili Nurettin Ali Beyin riyasetinde toplanmıştır. Türkiye cümhuriyeti ile Dani-marka hükûmeti arasında akte-dilen ticaret ve seyrisefain mua hedenamesinin tasdiki ve ıslahı hayvanat kanununun 9 ucu mad desinin tadili, Türkler ve Türk şirketleri tarafından satın alına cak ticarî gemilerin gümrük res minden istisnasına dair kanuna iki madde tezyili hakkındaki ka nun lâyihaları müzakere ve ka-bul edilmiştir. Müteakiben inhi-sar kanununun müzakeresine ge çilerek 44 maddesi kabul edil-miştir. Müteakip maddlerin mü zakeresine yarın devam edilecek

Tasfiye..

500 ü bulan cemiyet kadroları yola giriyor

Ticaret müdüriyeti murakıp leri esnaf cemiyetlerinin kadro ve bütçelerinin tanzimile meş-gul olmağa başlamıştır.

Kadrolara ait tetkikatı yap-makta olan murakıp İsmail Hakkı Bey yakında mesaisini bitirecek ve miktarı (500) e ba-liğ olan bu kadrolara dahil me-murlar ve bilhassa kâtibi umu-miler arasında ehemmiyetli bir tasfiye yapılacaktır.

Aciz veya sui idare yüzün-den bir çok yolsuzluklara sebe-biyet veren memurlar hem ter-tip haricinde bırakılacak ve hem de haklarında takıbat ya-pılacaktır.

Temizlik!

Köprü altındaki dükkânlar kaldırılacak...

Şehremaneti köprü altındaki dükkânların hepsini kapatmağa karar vermiştir. Çünkü bu dük-kânlar hem köprünün manzara-sını ihlâl ve hem de harabisine sebep olmaktadır. Bundan baş-ka bazı salonların da Şirketi hay riye ve Seyrisefain idareleri ta-rafmdan işgal olunarak atelye haline konduğu anlaşıldığmdan Emanet bunların da boşaltıla-rak halka tahsisi için teşebbüste bulunacaktır. Yalnız köprü baş larında yeni yapılmış olan beton barakaların kiraya verilmesi ve bunlardan başka köprüde dük-kân bulunmaması kararlaşmış-tır. Barakalar da köprünün ne-zahatini ihlâl etmiyecek tarzda ki satıcılara verilecektir.

Seçilecek vapur

Iskenderiye hattı için hangi vapur alınacak?

Seyrisefain idaresinin İstan-bul - İskenderye hatti için yeni vapur mübayaasına teşebbüs et-tiği malûmdur. İdare, satılığa çıkan dünya vapurları arasından 30 tanesinde aradığı evsafı bul-muştur.

Bunların arasından iki vapur seçilerek satın alınacaktır. Sey-risefain umum müdürü Sadul-lah B. bu sabah Yalovadan ge-lerek bu işi intaç edecektir.

Geceki yangın

Sultanhamamında iki dükkân yandı

Dün akşam geç vakit Sultan hamamında bir manifaturacı dükkânından yangın çıkmış ve yanındaki tabakçı dükkânına da sirayet ettikten sonra her iki dükkân yandığı halde bastırıl-mıştır. Tahkikat yapılmakta-dır.

Muharrem âyini...

Iranlıların dükkanı dün kapalı idi

Dün Muharrem aymın onuna müsadifti. Bu münasebetle şeh-rimizdeki İran tebeasının bir kısmı Üsküdarda Seyit Ahmet deresine gitmişlerdir. Evvelki gece de so âyini yapmışlardır. İranlı Tüccar ve esnaf ta mağa-za ve dükkânlarını açmamışlar-dır.

Ceneral Guro

(Birinci sahifeden mabat)

ni ve sefaret erkânı, cenerala re-fakat etmektedir.

Saat sekizde...

Marmara vapuru bu sabah saat 8 de Morto limanına vasıl olacaktır. Geminin limanda de-mirlemesini müteakıp vapurda sabah kahvaltısı yapılacak ve sonra filikalarla karaya çıkıla-cak, tam saat 9 da Fransız me-zarlığında merasim başlıyacak-tır.

Ceneral burada uzun bir nu-tuk irad edecektir.

Mezarlıklarda....

Heyet bundan sonra, orada hazır bulundurulacak otomobil-lerle İngiliz mezarlığına gidi-lerek bir çelenk konulacaktır. Müteakiben gemiye avdet olu-narak, Karanlıkliman civarında batan Golva ve Buhe zırhlıları-nın magruk bulunduğu yere gi-dilecektir. Burada merasimle deniz üzerine çelenkler bırakıla caktır. Daha sonra Türk şehit-likleri ziyaret olunacaktır. Me-zarlıklarımızda resmî bir mera-sim yapılmıyacak sadece cene-ral Guro, mezarlığa dahil olarak Türk şehitleri üzerine çelenk vezedecektir. Cenerala bu sırada bir Türk zabiti refakat edecek, ve cenerala arzı teşekkür edecek tir.

Adnan vapurile...

Dün Adnan vapuru da 100 kadar Fransız tebeasını hamilen Seddülbahire hareket etmiştir.

Marsilyadan hareket eden Dikala ve Tadla vapurları da bu sabah Seddülbahirde bulunacak-tır. Dikala vapurunda "Çanak-kale muharipleri cemiyeti,, ne dahil 400 eski muharip bulun-maktadır. Diğer vapurda dahi muhariplerin arasında Fransız muharriri Klod Farerin hazır bulunduğu haber verilmektedir. Bu akşam, bütün merasimin hi tamında Çanakkaleden hareket edilecektir.

Yarın sabah...

Ceneral Guro ve maiyeti, di-ğer vapurlardaki muharipler ya rın sabah şehrimize geleceklerdir.

Fransız muharipleri cemiyeti azası ve bu meyanda Klod Far-er, şehrimizde iki gün kalacak-lardır. Ceneral Guronun 12 Ha-ziranda Parise avdeti nuhtemel-dir.

Halkı aldatan bir sürü adamlar türedi !..

Bunların işleri güçleri halkı soymak..

Halk, kendilerine müraaat eden bu mutavassıtları reddetmelidir

Defterdar Şeflik Bey

Hususî istihlâk vergisinde pılan yeni tadilâtın tatbikatı layısile bazı garip mutavassıların ortaya çıktığı Defterlıkça haber alınmıştır.

Bu hususta yaptığımız tahki t şudur:

Hususî istihlâk verğisi eski n bir müessesenin bir sene- kazancının yüzde onu nisbede alınırdı. Yeni tadilâta gö- bu vergi bir senelik değil, zanç vergisine esas olan vari- gayri safiye üzerinden alm- ktadır.

şimdi bazı kimseler, müsse- sahiplerine müracaatla alma bu vergiyi azaltmak çarele- bulacaklarını söyliyerek iğ teşebbüs etmişlerdir.

Bunların yapmak istedikleri şudur:

Müesseselerin varidatı ga- safiyeleri üzerinden alınan anç misilleri artırılmıştı. ya girenler sonradan artırı misillerin değil 329 tahri- leki varidatı gayri safiyele- esas olacağını iddia ediyor- ve bu suretle mutavassıtlık mak istiyorlar. Defterdar- an verilen malûmata göre unda "elyevm kazanç vergi- matrah olan varidatı gayri ye" denildiğine nazaran is- k vergisi bütün misiller üze hsil edilecektir. Def- ceva başka şekle ihtimal şvet ı ve halkın başkaları- amasını beyan etmek

memurları sefer yeni bir kil alıyor

teşkilâtına yeni bir si takarrür etmiştir.

şekle nazaran seyrüse- heyeti fenniye müdiriye- tâli bir müdürlük ola- r.

eyrüsefer memurları polislere us oniformayı giyecekler ve kol da şimdiki ok işaretini muhafa- deceklerdir.

eyrüsefer memurlarının yalnız tlerinde bir fark olacak ve te- le polis salâhiyetini haiz olacak r.

eni teşkilâtta seyrüsefer kadro- nen muhafaza edilecektir. Sey er memurları 1 temmuzdan iti- yeni oniformalarını giyecekler

na'da şeker fabrikası

danadan alınan haberlere Fransadan getirilen şeker hassısı M. Roşfor yaptığı k seyahatinden dönmüş ve unu yazmıya başlamıştır. ümet bilhassa memleketin ihtiyacını dahilden temin esaslı tetkikat yaptırmak- Tesis olunacak şeker fab arı, pancar ve şeker kamışı atma ve nakliyata en mü- nahallerde yaptırılacaktır. ada bir fabrika tesisi düşü ektedir.

—o—

rabzon'da yağmur

bzon ve havalisinde feyizli yağ r yağmıştır. Çifçiler bu yağ n çok memnun kalmışlardır.

—o—

Rifat B. geliyor..

miyeti umumiye müdürü Rifat ün şehrimize gelecektir.

—o—

rabzon'da elektirik

bzon Elektrik şirketine yardım aliye Vekâleti belediyeye iki n lira ikraz edecektir.

Sebep ne?

Son tetkikat ne netice verdi?

Yyalnız 59,991,346 lirası pamuklu eşyaya gitmiş!

Rüsumat idaresi tarafından yapılan istatistiklere göre, 1929 senesinde ithalâtımız ihracatımıza nisbetle (100,612,684) lira fazla idi. Bu korkunç açıkta başlıca âmil olan maddelerin şunlar olduğu anlaşılmıştır:

1929 da pamuklu mensucat ithalâtı kıymeti 59,991,346 lira ya, kâğıt ve mamulâtı 5,958,861 liraya, keten ve mamulâtı 5,819,114 liraya, şeker, kahve ve kakao ile mamulâtı 20,376 bin 752 liraya, ipekli mensucat 3,872,855 liraya, yün ve yünlü mensucat 18,022,284 liraya baliğ olmuştur.

Ayni zamanda başlıca ihraca tımıza gelince, tütün ihracatı kıymeti 40,909,507 lira, incir ve üzüm ve sebzeler 23,868,478 lira, pamuk 11,264,989 lira, yün ve halı 15,857,063, canlı hayvan lar 4,877,287; balık ve diğer hayvanattan hasıl olan mekûlât ın ihracatının kıymeti 5,milyon 923,537 liradır. Yalnız istatistiklerde şayanı dikkat olan bir nokta, 929 senesinin son 3 ayı zarfında ihracatın artmış olması ve buna mukabil ithalâtın asgarî hadde inmiş bulunmasıdır. 930 senesi ilk üç aymda ise vaziyet daha ziyade salâh kesbetmiş ve ihracatın fazlalığı ehem miyetli bir fark husule getirmiştir.

100,000 lira Abdurrahman Bey hakkındaki karar

Yüz bin liralık kazancının kazanç vergisini sakladığı iddiasile Müddeumumîlikçe aleyhine takıbat icra edilen müderris ve avukat Abdürrahman Münip B. hakkında temyiz mahkemesi mercii kazayi tayin etmiştir. Bu hâdisenin garip safahatı vardır:

Müddeumumîlik Abdurrahman Münip Beyin vergiyi saklaması üzerine Baroya müracaat ederek inzıbatı muamelenin tatbikini istemişti. Baro inzibat meçlisi tayini muameleyemahalolmadığına karar vermişti. Bunun üzerine Müddeumumîlik Ağırceza nezdinde itirazda bulunmuştu. Ağırceza Baro'nun kararını feshederek tayini muamele lüzumuna karar verir. Bu karar üzerine hâdiseye tekrar vaziyet eden Baro inzibat meçlisi "Ağırceza esas hakkındada karar vermeli idi" itirazile ikinci bir karar verir. Baronun bu kararı istinkâf mahiyetinde telâkki edilerek 1220 numaralı kanunun 1 inci maddesi mucibince mahkemei asliye 1 inci hukuk dairesine ittihazı karar için evrak verilir. Bu sefer de mezkûr mahkeme "Baro karar vermemiş değildir ki ben karar vereyim. Karar hakkı ağırcezaya aittir" cevabını verir. Ağırceza ise bu son vaziyet müvacehesinde:

— Baro istinkâf etmiştir. İstinkâf olunca Asliye mahkemesine ait olur" şeklinde ilk kararında israr eder. Bu suretle Hukuk ve ağırceza mahkemesi arasında şeklî bir ihtilâf çıkmıştı. Bu ihtilâfın halli temyiz 3 üncü ceza dairesine havale edilir.

Bu daire şu kararı verir:

— 1220 numaralı kanun birinci maddesi mucibince Baro'nun verdiği kararların merciî itirazı Ağırcezadır. Ağırceza Baro'nun olbapdaki kararını feshetmekle ceza muhakemeleri usulünün 302 inci maddesinde musarrah olduğu vechile merciî itiraz olan mezkûr mahkemenin esasa da hükmetmesi mezkûr madde muktezası iken ağırceza karar vermiyerek asliyeye aittir demesi muhalifi kanun olduğundan mezkûr mahkemenin olbapdaki kararın ref'i suretile ağırcezada devam olunmasına karar verildi". Bu karar üzerine Ağırceza evrakı bugün tetkik ederek kararını verecektir.

Raşit Rıza heyeti

Rıza ve arkadaşları heyeti temsiliyesi Erzurum seyahatinden vaz geçmiş ve Samsuna hareket etmiştir.

Altı vilâyetin iştirakile daimî bir heyet teşkili için Raşit Rıza Beyden proje istenmiştir.

Mallarımız

Yugoslavyadaki Türk emlâki

Türk emlâkinin tapuları değiştirilecek

Yugoslavya Hükûmeti, Yugoslavya'da emlâki bulunan Türk tabasına ait emlâk tapu kayıtlarının 16 kânunuevele kadar değiştirilmesi lâzım geldiğini Hükûmetimize iblâğ eylemiştir. Emlâk sahiplerinin buna dikkat eylemeleri lâzımgelmektedir.

Şerif B. şerefine

Vali Vekili Muhiddin Bey bugün Tokatlıyan'da sabık Polis müdürü Şerif Bey şerefine bir öğle ziyafeti verecektir.

Yeni fabrika

Patiska gibi mensucat ta imal edilecek

Sanayi ve Maadin Bankası tarafından Bakırköyünde yapılacak büyük pamuklu mensucat fabrikasında patiska gibi ince beyaz eşyanın da imali tekarrür etmiştir. Bir seneye kadar açılacak olan bu fabrikanın pamuklu eşya ihtiyacının yüzde onu imal edilecektir.

Bundan başka bütün Türkiye ipek mensucat fabrikaları mamulâtının boyama, perdah ve ütü işlerini yapmak üzre şehrimizde Banka tarafından büyük bir fabrika yapılacaktır.

Banka, fabrikalara muavenet için kredi açmak üzre hükûmetin göndereceği tahsisatı beklemektedir. Bu mesele on ine kadar halledilecektir.

Karar geldi

H. Rifat Beyin tahliye talebinin reddi.

Mahkemei Temyiz kararının metni dün tebliğ edildi

Haydar Rifat Beyin tahliyesine dair olan talebinin temyiz dördüncü ceza mahkemesince reddedildiğini dün yazmıştık. Temyiz mahkemesinin bu hususa dair verdiği kararın esbabı mucibesi dünkü posta ile gelmiştir. Esbabı mucibe aynen şudur:

— "Gerçi: müstantik Nâzım Beyin dahilî dava olmak üzre verdiği istida kânunusani 930 tarihli olup davaya ve hükme esas teşkil eden Haydar Rifat B. imzalı istida dahi29 eylûl 929 tarhli olmasına nazaran suçun ikaı tarihile şikâyetname arasında ceza kanununun 490 ıncı maddesinde gösterilen üç aydan fazla müddet geçmiş ve suç ceza muhakemeleri usulü kanununun 344 nci maddesinde yazılı suçlardan bulunmuş ise de ceza muhakemeleri usulü kanununun 346 ncı maddesi 344 inci maddesinde gösterilen suçlardan dolayı âmmenin menfaatı noktasından Cumhuriyet müddeiumumîsine hukuku âmme davasını açmak salâhiyetini verdiğine ve bu mülâhaza ile İstanbul müddeiumumîliği harekete gelerek âmmenin menfaatı noktasından 20 teşrinisani 929 tarihinde mumaileyh Haydar Rifat B. aleyhine hukuku âmme davasını açmış ve suçun işlendiği tarih ile Cümhuriyet müddeiumumîliğin dava ikamesi tarihi arasında hususî müruru zaman geçmemiş olmasına nazaran ceza muhakemeleri usulü kanununun 402nci maddesi mucibince hâdisede hususî müruru zaman mevcut olduğundan bahisle tahliyesine dair olan Haydar Rifat Beyin talebi varit görülmediğinden reddine ve dava evrakının Cümhuriyet Baş müddeiumumîliği memuriyeti aliyesine takdimle iadesine ittifakla karar verildi."

Kurbanlar

Bir motör battı, üç kişi boğuldu!

Çırpıcıçayırında da bir göbet atma yüzünden mesele çıktı!

Kartal'da feci bir kaza olmuştu. Kartal'da kum taşıyan Mehmet Ali reisin motoru kum alarak hareket etmiştir. Fakat motora fazla kum yükletilmiş olduğu için bir az sonra su almağa başlamış ve nihayet batmıştır.

Motorda tayfa Ali oğlu Salim, İbrahim, makinist Neşet garkolmuşlardır.

—o—

Rahı ve göbek alemi!

Dün Çırpıcı çayırında Arap bayramını seyredenler arasında Karagümrüklü sabikalı takımından Boşnak Sabri ile, arkadaşı manav Yunüs oğlu Kâmil ve beş arkadaşı ile Burunsüş Servet ismindeki kadın bir içki sofrası tertip etmişlerdir.

Kafalar dumanlandıktan sonra Sabri ile Kâmil çifte telli oynamağa başlamışlardır.

Lâkin Sabri, Kâmilin gobek atışını beğenmemiş Servetin oynamasını istemiş ve bu yüzden kavga çıkmıştırı.

Sabri sustalı çakı ile Kâmili üç yerinden ağırca yaralamıştır.

Fakat jandarmalar vak'a yerine gelinceye kadar Sabrinin arkadaşları, meydanda görünmesin diye, mecruh Kâmili kacırmışlardır.

Jandarmalar carih Sabriyi yolamışlar ve bilâhare de kaçırılan mecruhu ve kaçıranları Karagümrük'te bulmuşlardır.

Mecruhu kaçıranlarda adliyeye verilmişlerdir.

—o—

Bir kız yüzünden

Yenikapıda oturan Yorgi ile şapkası Vartan arasında ötedenberi bir kız yüzünden münaferet olduğu için evvelki gece Vartan iki arkadaşile beraber içtikten sonra Yorginin evine gitmiş ve kapıyı taşlayarak tehdidatta bulunmuşlardır. Hepsi de yakalanmış olup tahkikat yapılmaktadır.

—o—

Gece evine giderken

Şehremininde manav Yusuf evvelki gece evine giderken önüne henüz kim olduğu anlaşılamayan biri çıkmış ve sustalı çakı le üç yerinden yaralayarak kaçmıştır. Tahkikat yapılmaktadır.

—o—

Dolapderede hırsızlık

Dolapderede terzi Andonun çırağı Süleyman, dün akşam soyulmuştur. Hüviyetleri meçhul iki hırsız Süleyman, evine giderken karşısına çıkmışlar, 97 lirasını çalmışlardır, Polis hırsızları aramaktadır.

—o—

Berber kahveciyi vurdu!

Dün Galatada bir vak'a olmuş, 2 kişi yaralanmıştır. Ali isminde bir berber; Galatada, kahveci İbrahime tabanca çekmiş ve 5 defa ateş etmiştir. Hâdise esnasında kahvesinin önünde oturan İbrahim sağ elinden ve kolundan, Osman isminde bir müşteri de sağ bacağından yaralanmışlardır.

Galata polis merkezinin yaptığı tahkikata nazaran kahveci İbrahimle berber Ali arasında ötedenberi münaferet olduğu anlaşılmıştır. Yaralılar hastaneye yatırılmış, berber yakalanmıştır.

—o—

Sekteden vefat

Bosnalı Boşnak Mehmet Efendi, dün Yenicamide birdenbire yere düşmüş, kalp sektesinden ölmüştür.

3334 numaralı otomobil; tramvay şirketi memurlarından Hâmit efendinin kızı Nedime Hanımı çiğnemiştir.

Bankanın zararı yok

Galata Mumhane caddesinde İş Bankasının tahtı isticarında bulunan üç tütün deposunun kısmen yandığını yazmıştık.

Bu depolarda mevcut olup İş Bankasına merhun bulunan tütünler sigortalı olduğu için yangından Banka mutazarrır olmamıştır. Esasen yangının ika ettiği zarar haizi ehemmiyet olmadığı anlaşılmıştır.

—o—

Sanayi mühendisliği

Her nevi sanayi fabrikaları tesisi ve işletmesinde mütehassıs mühendis yetiştirmek üzre Zonguldak yüksek Maden Mühendisi mektebinde sanayi mühendisliği Şubesinin açılması takarrür etmiş ve şimdiden bu şube için talebe kaydına başlanmıştır.

Bu şubeye münhasıran lise mezunları kabul edilecektir. Müddeti tahsil (4) seneden ibaret meccanî ve leyilidir. Mezunlar Sanayi derslerinden maada Makine, Sinaî Elektrik, Topoğrafya, Şimendifer, Sinaî fizik derslerinde mütehassıs ve bu şubelerde müteahhitlik ifa edebilecek malûmat ile de techiz edilecektir.

Gazeteciler aleyhine atıp tutan hanımlar içtimada..

Önüne rasgelen gazetecilere çatıyor!

Allah için görenler söylesin: Hanımların tezahüratında topu topu 50 kadın mı vardı, yoksa binlerce mi?

Kadınlar Birliği kongresi dün toplandı ve bermutat gazetecilere çatıldı!

Azası 400 küsuru geçen kadınlar birliğinin, geçen hafta toplanması lâzımgelen kongresi ekseriyet temin edilemediği için toplanamamıştı. Halbuki dün, nizamname mucibince ekseriyet aranmasma lüzum olmadığından kongre açıldı. Bu içtimaa 35 H. la birliğin erkek azasından Tahsin Hâmdi B. iştirak etmiştir. Kongreye Reşide H. riyaset etmiş, heyeti idarenin senelik mesai raporu okunmuştur. Raporda Birliğe ait muhtelif işlerden bahsedildikten sonra; Kadınlara verilen intihap -hakkı dolayısile Hanımlar tarafından yapılan tezahürattan bahseden gazetelerin neşriyatı hilâfı hakikat olduğu, bu tezahürata binlerce kadının iştirak ettiği zikrolunmaktadır. Maamafih Lâtife Bekir H. bu cihetin sehven rapora geçtiğini söylemiştir. Rapor okunduktan sonra söz alan Tahsin Hâmdi B. erkek azaya hakkı kelam verildiği gibi hakkı intihap ta verilmesini istemiştir. Fakat H. lar bu teklifi kabule yanaşmadıkları için Tahsin Hâmdi B. gerek kendi teklifinin, gerek bunun reddedilmesinin zapta geçmesini istemiş ve geçirilmiştir. Daha sonra Gazi Hz. ile B. M. M. Riyasetine ve Baş Vekâlete tazimat telgrafları çekilmesi karar altma alınmıştır. Müteakiben mevcut 35 aza, 11 kişiden mürekkep olan yeni heyeti arasından intihap etmiş ve yeni heyet şu suretle teşekkül etmiştir:

Lâtife Bekir, Efzayiş Suat, Aliye Esat, Mediha, Saime Faik, Lâmia Refik, Aliye Halit Fahri, Reşide, Semiha Rauf, hâkim Beyhan ve Halide Nusrat H. lar.

Kıskançlık..

Gülbaharı kim ve nasıl, niçin öldürdü?

Cuma günü akşamı Karagümrük'te, Muhtesip İskender mahallesinde Mehmet ağanın ağlu 16 yaşlarındaki İrfan, ayni mahallede oturan Havva H. ın kızı Gülbahar hanımı bıçakla katletmiştir. Öğrendiğimize göre İrfan'la Gülbehar eskidenberi biribirlerile tanışmakta ve sevişmekte imişler.

Cuma günü, iki âşik gezmeğe giderlerken yolda tanıdıkları bir delikanlıya rast geliyorlar. Kız, delikanlıya fazla alâka gösteriyor, İrfan bu vaziyet karşısında şiddetli bir kıskançlık duyuyor ve hâmil olduğu bıçakla dostunun karnını deşerek öldürüyor.

Hâdiseye müddeiumumîlik vaziyet etmiştir. Tahkikat devam etmektedir.

Tahkikatımıza göre, Gülbehar hafif meşrep bir kız imiş. İrfan ise saralıdır.

Halıçte kızak!

Şehremaneti Balatta Haliç sahilinde kızak mahalli tesis etmek üzere bir arsa satın almıştı. Tesisatın pek yakında vücude getirilmesine karar verilmiştir. Ameliyat bittikten sonra köprü dubaları burada tamir ve telvin edilecektir.

—o—

Taksim su hazinesi

Taksim meydanındaki su hazinesinin kaldırılarak bu tesisatın tahtezzemin yapılmasına karar verilmiştir. Yakında ameliyat başlayacaktır.

—o—

Etibba odasında

Genç doktorlarla Etibba odası arasında çıkan münakaşada alâkadar olan operatör Kâzım İsmail Bey dün gazetemize gönderdiği bir mektupta diyor ki: "Etibba Odası azasından Tevfik Salim paşanın hem şahit, hem hâkem olamıyacağına dair tarafımdan bir söz sarfedilmemiştir."

Tavukları ıslah

İktısat vekâletinin yeni bir teşebbüsü

İktısat Vekâletinin ziraat projeleri mucibince bu sene tavuklarımızın ıslahı için Ankara da büyük bir tavuk ıslah istasiyonu tesis edilecektir. Bu hususta hazırıklar hemen hemen ikmal edilmiş bulunmaktadır.

İslah istasiyonunun plânları tamamlanmıştır. Bu plânlara göre bu sene yapılacak olan tavukhane dört yüz tavuk alabilecek cesametinde bulunacak ve tavukhanede piliç çıkarmak ve sair icap eden fennî yerler yapılacaktırı. Çıkarılacak piliçler fennî bir surette ve kuluçka makinelerile meydana getirilecektir.

Halen tavuk ıslahile ve yerli cinsi tavuklarımızın tetkikile uğraşmakta olan mevcut ve küçük istasiyon şimdiye kadar yaptığı faaliyeti neticesinde 600 kadar ıslah edilmiş dişi ve erkek piliç elde etmiştir. Yetiştirilen bu yeni cinsler de bilâhare tevzi edilecektir.

Kaç kuruşa gidilecek?

Kadıköy belediye dairesi o havalide işliyen otübüsler için bir işletme ve ücret tarifesi yapmıştır. Bu tarife Emanetçe de tastik edilmiştir. Hazırlanan tarifeye göre otobüsler sabah saat 7,5 tan akşam saat 8,5 a kadar muayyen saatlerde hareket edecektir. Her otobüs asgarî 5 müşteri olursa hareket etmeğe mecbur olacaktır.

Tarife şu şekilde tesbit edilmiştir:

Üsküdar - Kısıklı, Üsküdar - Kadıköy, Üsküdar - Küçük Gamlıca 10 kuruş, Üsküdar - Büyük Çamlıca, Üsküdar - Bulgurlu 15, Üsküdar - Paşakapısı 5 kuruştur. Kadıköy meb de ittihaz edilmek suretile Haydarpaşa, Yoğurtçu, Kuşdili, Kurbalı, Moda, Acıbadem, Yel değirmeni beşer buçuk, Kadıköyünden İhlamur, Kalamış, Fenerbahçe, Kozyatağı, Fener yolu, Selâmi çeşmesi onar kuruş, Kadıköyünden Göztepe, Caddebostanı on beşer kuruş, Kadıköyünden Erenköyü, Suadiye, İç Erenköyüne kadar 20 şer kuruş alınacaktırı.

Bu ücretlere köprüler rüsumu dahil değildir.

Sanayi Birliği kongresinde

Fabrikatörler hükûmetten yardım istiyorlar..

Kongre Sanayi Bankasına yapılan yardımın bir kısmının da kendilerine yapılmasını istemeğe karar verdi

Dün sanayi birliği kongresi ikinci içtimaını aktetmişti. Heyeti idare raporunun okunmasını ve hisap raporlarının tetkikini müteakip müzakerata geçilmiş ve 80 imzalı iki takrir okunmuştur.

Takrirlerin birisinde fabrikatörler İstanbul sanayiinin geçirmekte olduğu iktısadî müşkülâttan dolayı hükûmete müracaatla kendilerine muaveneti lâzime icrasını ve bu meyanda kendilerine pek ağır gelen muamele vergisinden kurtarılmalarını istiyorlardı.İkinci takrirde memleket sanayiinde lâzım gelen krediyi temin için erbabı sanayi in senelerdenberi vukubula müracaatı ve ahiren Ankara büyük sanayi kongresinde kabul edildiği veçhile Sanayi ve Maadin Bankasının sermayesinin tenzil edilerek fabrikatörlerin mazharı muavenet olması hususuna müteallik idi. Son zamanda iktısat programı dolayısile hükûmet tarafından kabul edilmiş ve 3 milyon lira da Sanayi Bankasına bu husus için verilmişti. 929 senesi muamele vergisini peşinen tediye eden sınai müesseselere bütçe kanunile verilen bir milyon lira prim Banka tarafından münhasıran kendi dört müessesesine tahsis edilmiş ve erbabı sanayie kredi açılmamış iken ahiren tezyit edilen Banka sermayesi de gene Bankanın müesseselerine hasredilmiştir. Erbabı sanayi Bankanın dört müessesesile memleket sanayii olamıyacağını Türk sınaiyatında kendilerinin daha çok mevkileri bulunduğunu ve bu suretle de bu muavenetten ve krediden Banka müesseseleri gibi seyanen kendilerinin de hissedar edilmesini ve bunun için makamatı âliyeye İstanbul fabrikatörlerinin istirhamatının arzedilmesi teklif edilmiştir.

Bu mevzu etrafında üç saat devam eden çok hararetli müna kaşalardan sonra Başvekâlet ve İktısat vekâletlerile bütün makamatı âliyeye birer istirhamname takdimi ve fabrikatörlerin bugünkü vaziyetlerine bir çare bulunması esasları hakkında birer lâyiha takdimine karar verilmis ve kongre Reisicümhur Hz. lerile meclis riyasetine ve vekâletlere erbabı sanayiin tazimatını telgrafla arza karar vermiştir.

Fikir, Mizah, Edebiyat, San'at

Milliyet

Asrın Umdesi "*Milliyet*" tir.

9 HAZİRAN 1930

İDAREHANE — Ankara caddesi o. 100 Telgraf adresi: Milliyet, İstanbul

Telefon numaraları: İstanbul 3911, 3912, 3913

ABONE ÜCRETLERİ

	Türkiye İçin	Hariç İçin
3 aylığı	400 kuruş	800 kuruş
6 „	750 „	1400 „
12 „	1400 „	2700 „

Gelen evrak geri verilmez

Müddeti geçen nushalar 10 kuruştur. Gazete ve matbaaya ait işler için müdüriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

BUGÜNKÜ HAVA

Dün hararet en çok 16 en az 10 derece idi. Bugün rüzgâr poyraz hava açık olacaktır.

FELEK

Üsküdar tramvayları

Şu Üsküdar tramvayları bahsöyle bir fasıldır ki binbir gece hikâyesi gibi anlattıkça içinden başka hikâyeler çıkar. Bunların hepsini burada yazmağa imkân yok. Yalnız bir ufak noktadan bahsedeceğim. İki akşam evvel Haydarpaşa iskelesine çıktım ve tramvaya yürüdüm. Haydarpaşadaki kapalı geçiti bilirsiniz. Medenî memleketlerde yalnız şehrin uzak tarla yollarına görülen ve arasıra köprü altından geçen mavna direği gibi yerek erbabı sebilin yolunu kesatan bu kâfir direk on sekizinci asırdanberi ayni halde yolcuları ya vapura yahut tramvaya yetişmekten meneder. Kimse de onun bir çaresini düşünmez.

Çünkü geçitin şimdiki hali onlara hiç bir zarar ika etmiyor gibidir. Ne ise bu sırıklı geçit hikâyesini bırakalım da söze devam edelim: Geçit kapalı olduğu için tramvaya yetişemedim. Ve tramvay da geçitin ötesinde bir takım adamların beklediğini söyledikten sonra kalktı gitti. Biz de yetiştik. Oradaki plântona arkadan gidecek arabanın kaç dakika sonra hareket edeceğini sordum ve sekiz dakika fasıla ile hareket ettiğini öğrendim. Fena değil... Lâkin gel gelelim Üsküdar tramvaylarının dakikaları bizim dakikaların iki misli olan 16 dakika sonra hareket etmek. Eğer o esnada bir otobüs geçse bizi alacak ve tramvay arabası da Çamlıca suyu gibi hadef olarak hareket edecekti. Uzak bir muhakeme yapmak istedim. 15 dakikada bir hareket eden bir araba şehir için vasıtai nakliye olur mu? Vasıta ne kadar seyrekleşirse müşteri o kadar azalır. İki senedir, hâlâ halkın ihtiyacı ile kendi mülâhazalarını telif edemiyen Üsküdar tramvaylarının halini ve bizim gibi bunu nakil vasıtası telâkki eden safderunları muhtaci merhamet görürüm.

Fena bir sehv

Geçende Yalovaya davet edilen doktorlarla gazetecilerin yemek yerken alınmış bir resmi gazetelerden birinde intişar etti. Ayni sayfada Babıalî caddesinin çömelmiş ameleler tarafından ziftlendiğinin de resmi var! Fakat fena bir sehiv eseri olarak doktorların resminin altına "Nasıl ziftleniyor?„ ibaresi ve diğerinin altına, "Doktor ve gazeteciler sofra başında„ ibaresi gelmiş.... Ve dikkat edenleri hayli güldürmüştür.

Unutulmuş çiçek !

Geçende Emanetin açacağı çiçek meşherinden bahsederken ballıbaba, kabak çiçeği ve gelincik zikretmiştim. Bir kariim bana Hanımelinin unutulmamasını söylüyor.... Fikrine iştirak ederim...

FELEK

Kabahat senin !

Kâmil Bey bir cuma günü karısını ve kızını yanına alarak sinemaya gitmişti. Sesli film çıktı çıkalı daha ilk defa görüyorlardı. O da herkes gibi, başkaları gibi, gezmek eğlenmek istiyordu amma ne yapsın?..

Ah para!..

Ah gözü kör olmıyasıca para!.. İşte ona böyle ayda yılda bir defa yalnız bir sinemayı nasibedar edecekcesine cimri davranıyordu...

Birinci kısım bitip te elektrikler yanınca Kâmil Bey bir sigara içmek için dışarı çıktı..

Kalabalık arasında dolaşmağa başladı.. Tam bu esnada arkasına bir el dokunmuştu. Döndü baktı:

Birisi!..

Birisi amma kim?..

Kâmil Bey bu simayi görmüştü amma nerede?.. Ne vakit!..

Baktı, baktı, baktı..

Muhatabı şişman avurtlarını büsbütün şişirerek gülüyor ve diyordu ki:

— Ha göreyim seni bakalım! Tanıma beni!...

O zaman Kâmil Beyin kafasına danketti:

— A!.. Ferit sen misin?..

— Benim ya!..

— Yahu ne kadar değişmişsin. Bu ne göbek bu ne şişmanlık!..

Ferit Kâmil Beyin mektep arkadaşı idi. Senelerce yan yana bir sırada oturmuşlar, sonra tali her birini bir köşeye atmıştı. Kâmil İstanbulda bir dairede memur olmuş, Ferit işi komisyonculuğa dökerek hayli para yapmıştı..

Her ikisi biraz dereden tepeden konuştular, eski mektep hatiralarını yadettiler. Sonra Ferit arkadaşının ailesile birlikte olduğunu öğrenince, onları kendi locasına davet etti:

— İllâki beklerim!.. dedi, ben yapyalnız oturuyorum. Hem benim yerim çok iyi!. Daha iyi seyredersiniz!...

Kâmil, B. eski dostunun gösterdiği bu alâkadan çok mütehassis olmuştu. Hemen karısını kızını aldı ve ikinci devrede Feridin locasına gitti. Orada hem filmi seyrediyorlar, hem de biribirlerile çene yarıştırıyorlardı. Ferit,Kâmile ne iş yaptığını sordu. Ve onun sadece bir memur maaşile geçindiğini duyunca hayretlere düştü:

— Sen ha sen!.. diyordu, nasıl, olur böyle kıyıda köşede kalasın?.. Sonra iş mi yok be birader?.. Halbuki sen sınıfımızın en iyi talebelerindendin!... Monşer ben şimdi maden işleri yapıyorum. Afyonda bir madenim var!.. Orayı işletmek için bir şirket yapıyorum! Sen Afyona gider misin?

— Hay hay!..

— Eh öyle ise mesele yok!. O şirkete seni müdür yaparım!. Senden iyisini mi bulacağım!... Senin adresin neresi?.. Dur kaydedeyim!. Âlâ!.. Ben sana bu hafta içinde yazarım!..

* * *

O akşam Kâmil Beyle ailesi büyük bir sevinç içinde idiler..

— Allah halketti bu adamı!. Diyorlar da bir daha demiyorlardı!... 300 lira maaş!..

Oh kekâh!..

Ne projeler, ne hayaller kurmıyorlardı.. Karısının ilk işi üç aylık paradan arttırarak evi, Emniyet sandığından kurtarmaktı. Kızı da yapacağı çehizleri düşünüyordu.. Kâmil Bey onların bu saadetini görünce neş'esinden kabına sığamıyordu.

Aradan bir hafta, iki hafta geçti.. Fakat Feritten hâlâ bir haber yoktu..

Elbette şirket işi bu boyacı küpü değil ya!.. diye kendilerini teselli ediyorlardı..

Bu tarihten bir ay sonra bir gün bir cuma günü gene yolda Feride tesadüf ettiler..

İki arkadaş hararetle el sıkıştılar.. Şundan bundan konuştular nihayet Ferit şirket işine dair harfi vahit söylemeden yanlarından ayrıldı...

Kâmil Beyin karısı buna hayret ediyordu. Kocasını dürrtü:

— Sorsana!.. sorsana!.. dedi..

Kâmil B. muhterizane ilerledi:.

— Hişt Ferit!. Ferit dedi: Yahu bak unuttum. Bu bizim şirket işi ne âlemde?..

Ferit parmağını ağzına götürdü:

— Eyvah, dedi, bak sirfen aklımdan çıktı.. Monşer, kabahat senin!.. Sen de ozamandan beri bir kere gözükmedin ki..

Kabahat daima parasızındır!.

Mümtaz Faik

Mektepliler müsahabesi

Verem ve Fırka

Elli altıncı haftanın ikinciliğini Darüşşefeka lisesinden 85 Osman B. kazanmıştır. Yazısı şudur:

" Son günlerde Kasımpaşadaki deniz hastanesinin verem ve ya şehir hasetanesi ittihazı etrafındaki neşriyatın müsait bir kabul görmesi ve resmî müspet teşebbüsleri davet etmesi bu haftanın en mühim bir haberini teşkil etmektedir. Şimdiye kadar bir çok kıymetli görüşler memleketimizde her ne kadar hayırlı bir takım cemiyetlerin teşekkülüne sebep oldu isede gerek vesaitsizlik ve gerek dispanser ihtiyacı bir türlü bertaraf edilememişti.

C. H. F. sı Kasımpaşa heyeti idaresi riyasetinden bu bahis üzerine verilen teklif kaza riyasetinin kuvvetli bir tavsiyesi ile vilâyet idare heyetine gönderilmiş ve orada da ayni alâka ve ehemmiyetle karşılanarak müfettiş Hakkı Şinasi Paşa Hz. ne tevdi edilmişti. Gerek bu hususteki neşriyat ve gerek kendilerine tevdi edilen raporu büyük bir alâka ile karşılıyan paşa: "Gayelerimiz halka yardım için daha bir çok yataklı hastahaneler temin etmektir.„ basit, kısa cümlesile meselenin ehemmiyetini hem bir daha ispat ve takdir etmiş hem de fırkanın resmî teşebbüslere geçtiğini pek güzel bir tarzda anlatmışlardır.

Bir müddet münakaşa edilen bu meselenin artık tamamen halledilmiş olduğunu görmekle çok bahtiyarız..

Binanın tahliyesi takdirinde buranın; hakikaten mükemmel bir şehir ve ya verem hastanesi ittihaz olunabileceği neticesine vasıl olunduğunu son haberlerden öğreniyoruz.

Memleketimizde, günden güne müzminleşen bu hastalığın önüne geçilmesi hakkındaki verem mücadele cemiyetinin çok kıymetli mesailerini de takdir etmek icap eder. Fakat; ne de olsa pek nakıs ve teşkilâtsızdır. Her sene 40 bin veremliyi, bu aziz vatandaşları toprağa gömen bu memleketin ne nüfusu buna mütahammil ne de 300 bin veremliye 300 yatağa içtimaî vicdanı memnun ve müteşekkirdir..

Bu akşam

ELHAMRA Sinemasında

2 Büyük ve güzel FİLM BİRDEN

Enbüyük alman aktrisi olan

LİLYAN HARVEY' in

temsili

KÜÇÜK HIRSIZ

ve ekranın en büyük muvaffakıyet teşkil eden

Tahtelbahir 44

Matine ve suvarelerde temaşakerana meccanen (Dondurmalar) tevzi edilmektedir.

Ekonomi

Suriyeye ihracat

Türkiyeden hayvan ve et ihracı nasıl yapılacak?

Bir müddettenberi hayvan ihracatımıza karşı Suriye hükûmeti hududu kapamış ve memleketimizden ihraç edilen hayvanları kabul etmemekte bulunmakta idi.

Yapılan teşebbüsat neticesinde aşağıdaki şerait dahilinde hayvanlarımızla buna ait bazı eşyamız tekrar kebul edilmeğe başlanmıştır. Şerait şunlardır:

1 — Türkiyeden gelecek koyun, keçi, deve, domuz, ve ehlî kuşlar ile derileri ve mamulâtı.

2 — Türkiyeden gelecek olan sığır ve dana etleri, taze deriler ve gübrelerin ithali memnudur.

Sıhhat raporunu haiz Türkiye sığırları transit olarak İskenderon limanından geçirilmesi için hususî müsade verilebilir. Raporu haiz olmıyan hayvanat 15 gün karantinaya tabi bulunacaktır.

3 — Türkiyeden gelecek kıl, bakarat boynuzları, yüzde on beş nisbetinde kireç kaymağile yıkanmış olmak şartile ve baytarî vesikayı haiz olmak suretile ithal edilebilecektir.

Ankaradan ihracat

Ankara ticaret odası tarafından 1930 senesi kânunusanisinden nisan ayı nihayetine kadar Ankaradan İstanbul ve diğer şehirlere sevk ve ihraç edilen muhtelifülcins eşya ve emtia hakkında bir istatistik yapılmıştır. İstatistiğe göre sevk ve ihraç edilen eşya cinsi ile sevk mahalleri şunlardır:

İstanbula: Tiftik 145,500, yapağı 63,803, koyun derisi 42,160, keçi derisi 17,199, sığır derisi 2,500, koyun bağırsağı 8,400, sığır bağırsağı 715, afyon 1,532, koyun tulası 10,000 kilo.

Uşaka: Yapağı 345, koyun derisi 3,152 kilo.

Eskişehire: Keçi derisi 3.000 sığır derisi 400 kilo.

Bursaya: Keçi derisi 987, sığır derisi 250, pastırma 100 kilo.

Mersine: Sığır derisi 1,500 kilo.

Sivasa: Sığır derisi 1,000 kilo.

Adapazarına: Pastırma 30 kilo.

Ve mülhakata da 1,500 kilo donyağı sevk ve ihraç edilmiştir.

Ekmek ve francala fiatleri

Şehremanetinden: Haziranın onuncu salı gününden itibaren ekmek 12 buçuk kuruş ve francala 19 kuruş 10 paradır.

İNKIBAZ

MİRATON PASTİLLERİ

CHATEL-GUYON menba'nin tabii emsalsiz Latif ve Hoş bir müleyyinidir

Taksim bahçesi

11 Haziran çarşamba

YAZ SAHNESİ AÇILIYOR

Demir göğüslü adam.

EDERS

ve trapezde uçan

VOOD HEMŞİRELER

ile eksantrik trumblers

The Kindley's

tarafından şayanı hayret ve fevkalâde numerolar

Nefis bir musikî refakatinde

Güzel bir ses dinlemek

Emsalsiz bir zevk teşkil eder, değil mi?

Halbuki, bu sesin sahibi yüzlerce güzelin içinde birinci olarak seçilmiş olursa bunu dinlemekten hasıl olacak zevkin hududuna payan olmaz.

Bu zevkten kendinizi mahrum etmek istemezseniz:

1930 Türkiye Güzellik Kraliçesi

MÜBECCEL

NAMIK HANIMIN

COLUMBİA

için okuduğu 17160 numaralı

«MÜBECCELİM, BEN»

Plâkından bir tane olsun almağı ihmal etmeyiniz.

COLUMBİA plâkları satan umum gramofon magazalarında arayınız

"Milliyet" in eğlenceleri

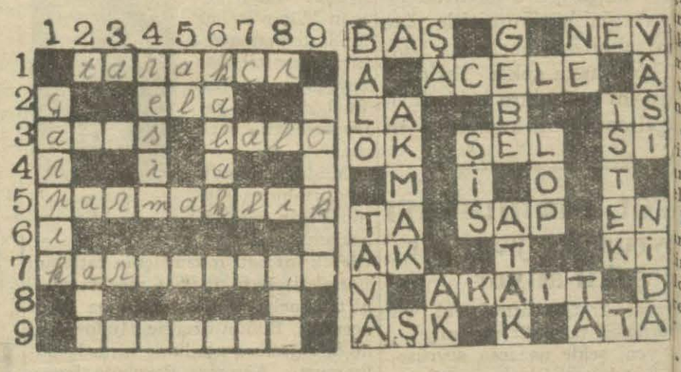

Bugünkü yeni bilmecemiz

Dünkü bilmecemizin halledilmiş şekli

SOLDAN SAĞA

1 — Tarak satan (7).
2 — Br göz rengi (3).
3 — Lüzumsuz (4). Müsamerei raksiye (4)
5 — Pençerene köy hırsız girmesin (9).
7 — Elbiselik (9).
9 — Fedai (7).

YUKARDAN AŞAĞI

1 — Eğri (6).
2 — Körüklü piyasa (3).
4 — Tasvir (5).
5 — Kırmızı
6 — Bir sebze (5).
8 — Elbise kalıplayan (7).
9 — Cebin (6).

"Milliyet„ in edebî romanı: 117

DÜĞÜN GECESİ

Burhan Cahit

Malik Bey şişman ve ağır vücudünden beklenmiyen bir çevikkle silkindi, başını kaldırdı:

— Bono için endişe etmeyiniz, yirmi dört saat müddetiardır. Ben bu akşam öderim. Ve selâm bile vermeğe lüzum görmeden arkasını döndü, ve yaralı bir kartal gibi yazıhaneden çıktı.

Cevdet Bey fena halde kırıldı. Eskiden böyle vadesi gelmiş binlerce liralık senetler onun haberi bile olmadan verilir, hesaptan hesaba bir nakil muamelesile iş halledilirdi. Son zamanlarda Cevdet Beyin muamele yaptığı bankalarda mevzuoğlu riski kapanmağa başlamış. Yeni ve büyük bir işe girişmek lâzımdı. Aksi gibi böyle iş çıkmıyordu.

Röprezantanı olduğu bazı büyük fabrikalardan aldığı komisyonlar yazıhanenin daimî masrafını kapatıyor, hanın kirası da ona cep harçlığı oluyordu. Fakat bunların haricinde her iki evi için yaptığı büyük masraf onu epey sıkıyor, sık sık bankadan para çekmeğe mecbur oluyorlardı.

Zaten binlerce lira ile dönen bu makine paranın su gibi, büyük mikyasarla aktığı zamanda hiç gürültü etmeden vazifesini yapıyordu, fakat su eksildikçe gelir azaldıkça makinenin ötesi berisi gıcırdamağa, ara sıra böyle sinir buhranları yapacak arızalar göstermeğe başlamıştı.

Malik Bey gittikten sonra bir müddet hırsının tesirile dalgınlık geçiren Cevdet Bey yazıhanede sinirli sinirli dolaştı, mırıldandı, sonra aklına bir şey gelmiş gibi gülümsedi. Ferda Hanıma sordu:

— Alâeddin Bey bundan evvelki mektubunda bir de rapor yazmıştı. Nerede o, dosyada olacak.

Genç kadın yüksek klassör dolabında dosyayı ararken Cevdet B. mırıldanıyordu:

— Son raporunda ikinci parti inşaatın bitmek üzere olduğunu yazıyordu galiba. Eğer bitti ise bu partiyi teslim eder alel hesap para isteriz.

Ferda Hanım dosyayı getirmişti.

Mühendis Alâeddin Bey bu raporuna bir de kroki ve harita ilâve etmişti. Hatta fotoğraflar da vardı. Çok muntazam çalışan genç mühendis her şeyi dikkatle, ihtimamla yapıyordu.

Cevdet B. sinirli parmaklarile dosyayı açıp, karıştırdı:

— Evet, evet, tamam, dedi. Hatta demir putrel ve çimento meselesinden ona bir de cevap yazmıştk. Bu güne kadar ikinci partinin bitmesi lâzım. Eğer böyle ise nazırı sıkıştırır, bir taksit daha alırız.

Bu ümit Cevdet Beyin neş'esini yerine getirdi. Hemen büyük bir yaprak sigarası yaktı. Kalın dumanlarını savurmağa başladı.

O gün Çorum hava gazi şirketinin senelik kongresi olacaktı. İçtimada bulunmak için hazırlandı, Ferda Hanıma gideceği yeri söyliyerek yazıhaneden çıktı. Otomobile binerken:

— Şirket kâr etti, kongrede meclisi idare inhisarlarına ikramiye verimesi için propağanda patırmalı, bir kaç bin lira gelir.

* * *

Genç mühendis Alâeddin B. dikkatle ve aşkla çalışıyordu. Memlekete faideli bir insan olmak gayretile on dokuz köyün hayatını kurtaracak bu bendin asırlar sürecek bir metanette olması için san'atının bütün inceliklerini gösteriyordu.

Köylüler onun etrafında canla çalışıyor, kış basmadan bendin bitmesi için aydınlık gecelerde bile toprak, taş, kum taşıyorlardı.

Ve temel kısmı bitmiş, bent sularını ayar edecek sahaya kadar yükselmişti. Bu parça en çok tazyıka dayanacak ana kısmı idi.

Ve genç mühendis keşifnamesinde de işaret edildiği gibi bu kısmın bağlamalarını demir putrellerle yapmak istiyor, kullanacağı harcın en iyi cinsten olması için çalışıyordu.

Halbuki bu meseleye dair patronuna yazdığı mektuba, bu kadar masraf etmeden ve hatta putrel koymadan inşaatı bitirmesi lâzım geldiği cevabını almıştı.

Genç adam müşkül mevkide kalmıştı. Elindeki para bitmişti. Samsunda bazı malzeme ticarethanelerine borç bile yapmıştı. Son kısım inşaat için en aşağı yüz bin liraya ihtiyaç vardı. Ve demir putrelleri koymak behemehal lâzımdı.

Bu meseleler hakkında izahat vermek üzere İstanbula gitmeğe karar veren genç mühendis o kadar vazife aşıkı idi ki, bu seyahatında genç karısını da göreceğini bir an bile hatırına getirmeden sırf işinin bitmesi için acele ederk hemen ilk postaya yetişmişti.

Mektubundan dört gün sonra genç karısı, tosunla beraber onu Galata rıhtımında karşıladılar.

Tosun nişanlısından taze haberler getiren mühendisin ellerini öpüyor, kocası ile konuşmak için Ferdaya bile fırsat vermeden ona sualler soruyor, Ayşeye, babasına, köye ait haberleri bir anda öğrenmek istiyordu.

Genç mühendis ancak onu tatmin edecek havadisleri verdikten sonra karısile konuşmağa fırsat buldu.

Hep beraber yazıhaneye geldiler.

Cevdet Bey daha gelmemişti.

Ferda, ona patronun yeni hayatına ait haberleri mektupla yetiştirmişti. İstanbul kibarlemlerinde aylarca dedikodu olan bu maceranın mektupla fade edilmiyen kısımlarını yazıhanede ikmal etti.

Genç mühendis:

— Sen gördün mü Hâle Hanımı, dedi.

Genç kadın tastik etti:

— Yazıhaneye hiç gelmez. Fakat otomobilde, yolda bir defa gördüm.

— Güzel mi?

— Çok! Hele konuşması.

— Nerede konuştun?

—Telefonda, hemen her gün.

— Cevdet Bey pek seviyor galiba!..

— Zannederim, bazı zamanlar hanım telefon edince mühim işleri de olsa bırakıp diyor.

— Beraber mi oturuyorlar?

— Tabiî. Öteki eve gitmiyor yok!.

Genç mühendis karısile konuştuktan sonra biraz da muhasebeci Nuri Beyin odasına gitti. İhtiyar muhasip onu görünce bovnuna sarıldı. Ne zamandan

Bitmedi

Haydar Rifat Bey hakkındaki karar

...ncü sahifede:

(Birinci sahifeden mabat)

...hin sahsından çıkarak devlet otosine türk cumhuriyet adliyesinin ...ur ve resin bunyesine bir tarzi ...ni almış ve mükerreren vaki olı esbabi müseddidei takdiriyeden ...ünmuş olduğunu beyanla kanun ...anin 285 ve 188 ve 480 inci madrine tevfikan tayin cezasını istetir. Reis mahkemenin hitam bulunu kararın perşembe günü tefı olunacağını bildirmiştir.

Adliye Vekili davasını teşrih ediyor

...ANKARA, 8 (Telefonla) — Mahıt Esat, Haydar Rifat Beyler dana bugün devam edildi. Celse ...t 10 da açılmıştı.

Mahmut Esat B. içeri girdi. Reis Esat Beye:

— Buyrunuz! dedi..

Mahmut Esat B. ayağa kalkarak ialarını serdetmeğe başladı.

Mahmut Esat Beyin sözleri davauzun bir teşrihidir. Mahmut E. B., teşrihatına hukuk âlimlerin Garonunun bir sözile başlıyarak ...ydar Rifat Beyin müdafaa şahit hakkında mülâhazalarını serdet ve evvelâ Cevat Beyden bahsede ezcümle mumaileyhin Damat Fehükûmetinin divanı harbında Müd umumîlik ettiğini ve gene ayni kûmetin muhtelif Adliye hizmetni kabul ettiğini ve kendisinin ...dan bir kaç sene evvel Müderris dürrahman Münip Beyle birlikte ...uhte ettiği ocak davasını kaybetsine gücenmiş olduğunu, davayı ...betmelerini de kendisinden bilerini, ve temyiz mahkemesine haet ettiklerinden dolayı haklarında ...a açıldığı halde müddeiumumîlik mahkûmiyetleri talep edilmemiş Müddeiumuminin müracaatına danî kanaati ne yolda ise o tarzhareket etmesi kendisine cevaben ...dirildiğini, bundan kendilerinin ga bulunduklarını sonra ilâm vekâlegösterdiği sebeplerle gayri kanugörülerek bozulunca dilgir olduktını söyledikten sonra demiştir ki:

Cevat ve Münip B. ler

"— Bugün bu her ki zat ma...n mahkûmdurlar. Ve bu kanuni ...ameleden dolayı bana dilgirdir. Lâkin ben başka türlü nasıl hare...t edebilirdim? Yanlış tatbik edil...k yüzünden Türk kanunlarının za...t görmelerine nasıl göz yumabilir...n? Ama ortada iki müderris, Cev...t ve Abdürrahman Münip Beyler ...vzuu bahis imiş denilecek fakat ...kim olursa olsun— bunların vaziye ...i kanunların menfaatinden üstün ...acak, üstün görecek cibilliyette adam değilim. Nef'anlilkanun ...zdurma talebinde bulunmakla ben ...zifei kanuniyemi ifa ettim. Bunu ...pmasaydım beni millet mes'ul eder Çünkü bu tarzda verilmiş bazı ...nlış hükümler etrafında istimal et...im bir selâhiyeti Cevat ve Ab...rahman Münip Beyler hakkındaki ...kümde kullanmamakla tarafgirlik ...hiş olurdum. Bu iki zatı diğer ba...vatandaşlardan neden ve niçin üs...n tutacaktım? Buna ne hakkım ve de selâhiyetim vardır. Selâhiyet...imi keyfime gittiği gibi kullana...m. Türk hâkimlerinin tahkir edil...leri ve buna rağmen verilmiş yan bir hüküm —tabiî içtihat hatası ...rak— karşısında susamazdım. Mil...n Adliye Vekâleti emaneti elimde ...dıkça Türk hâkimlerinin büyük ...efi dava kaybedenlerin elinde tah edilir bir oyuncak olmıyacaktır.

Rifat Beyin mektupları

Müteakiben Cevat Beyin H. Ri Bey tarafından Reisicümhur Hz. hitaben yazılan ihbarnameleri ...kese yüksek sesle okuması için ...kkında nasıl bir gazapla meşbu ol...ı lâzımgeldiğini anlatmış, Cevat ...yin bir çok idare şubelerinde vekil ...hasını muvafık görmediğini, bu ...ziyet karşısında bu zatın kendisine ...ıl bir hisle mütehassis olacağı ko...ırkla kestirilebileceğini söyledik sonra vekâlete nasıl bir hizmet ...ı ile geldiğini, kendisinden yar...n beklediği zevatın nasıl muame...e bulunduklarını izah etti.

İstifalar etrafında

Kenan Beyin istifasına temas e...ek, kendisine istifa etmemesini ...a ettiğini, fakat Kenan B. in yor...nluğundan bahsettiğini, bunun üze...e böyle istifalarla müşkül vaziyete ...ğmiyeceği cevabını verdiğini, Ke...n Beyin istifasını Sadi Beyin de ...ifası ve açıkta kalarak füc'eten ...atı takip ettiğini anlatmış ve Ey...ın vaziyetini izah ederek Kenan ...yi eytamın ıslahı için teşkil edi komisyonun başına getirdiğini, ...nan Beyin kısa bir müddet sonra ...fa ettiğini, müşkül vaziyette kal...ını, nihayet İş Bankası U. Müdü...e müracaatla Eytam Bankası esa...t kuran projenin hazırlandığını, ...sayede toplanan (8) milyon lira bugün yetimlerimizin emrine a...de bulunduğunu, bu suretle de hiç ...iş göremiyen Kenan Beyin bu iş dolayı 6 aylık hakkı huzur iste...ini, kendisine bütçenin arpalık ol...dığı cevabı verildiğini, buna rağ...n kendisini Usulü muhakematı ce...ye komisyonuna aza yaptığını, bu ...nisyonda Kenan Beyden bir isti...e temin edilemediğini, bundan ...ra Kenan Beyin bazı uygunsuz ...leketlerde bulunduğunu, ezcümle ...tile Ferit divanı harbinde masum ...andaşlar aleyhinde şehadette bulunduğunu haber aldığını söyledikten sonra demiştir ki:

Lisan bilmek bahsi

Kenan ve Cevat Beylerin Darülfünunda tatbikatı cezaiye ve tatbikatı hukukiye müderrisliklerine tayin edildiklerini bana haber verdikleri zaman benim fikrimce bu tayinde isabet olmadığını arkadaşım merhum Maarif vekili Necati Beyefendiye söylemiştim, çünkü her ikisi de cümhuriyetin yeni kanunlarının nasıl tatbik edileceğini müstakbel Türk hukukçularına öğretmek gibi ağır bir vazifenin ifasile mükellef bulunuyorlardı. Fakat her ikisi de bu kanunların alındıkları memleketlerin lisanlarına vâkıf değildiler. Hiç bir ecnebi dili bilmezler yalnız Cevat Bey Arnavutça bilir, fakat ilim sahasında bu lisan işe yaramaz kendilerine husumetimden değil fakat memleketin müstakbel hukukçularının vaziyetini adliye vekili sıfatile düşünerek bu va zife ile tavziflerinin muvafık olmadığını bir kaç kereler daha bazı zevata söyledim bahusus Cevat Bey kanunu medeninin ihzarı sırasında (Hükûmet şeriati terkediyor katolik ahkâmını kabul ediyor) diye bir müderrise hiç te yaraşmıyacak bir surette her yerde barbar bağırmıştır. Bu böyle iken darülfununda da tatbikatı hukukiye müderrisliğini nasıl deruhte edebilirdi? Bu zevata her sahada mutlak surette değersiz demek istemedim, fakat darülfünun hukuk fakültesinde yüklendikleri ağır vazifeyi kaldırmağa omuzlarının tahammülü olmadığı fikrinde bulunduğumu söyledim. Gene bu fikrimde musirrim. Darülfununun Avrupada tahsil görmüş diğer mümtaz profesörleri gibi ilmî salâhiyet sahibi değildirler. Profesör olmak için en az bir ilim lisanını bilmek lâzımdır

İsmail Sıtkı B.

Bundan sonra şahitlerden İsmail Sıtkı beyden bahsederek yüzelliliklerden gibi maruf itilâfçılardan olduğunu, Ferit kabinesinde Adliye Nezaretini kabul ettiğini, zikrettikten sonra ezcümle diyor ki:

İsmail Sıtkı Bey Adliye nazırı sıfatile Türk hâkiminin şerefine indirilen darbalara sükut ederek müdahaleye lüzum görmüyordu, fakat şimdi o da benim değil İstanbul M. Umumîliğinin kanunî talebi vetemyiz mahkememizin kanunî hükmile Bursaya nakledilen gazeteciler davasından çok müteessirmiş. Fakat bundan daha kanunî bir karar bir talep nasıl olabilir? Hüriyeti matbuata bu rütbe hatta kanun fevkinde meclûbiyetini izhar eden bu zat nazareti zamanında düşman elile kollarından tutulup sürgünlere gönderilen, divanı harplerde süründürülen Türk gazetecilerini niçin düşünmemiş ve niçin düşman sansörile gazete çıkartan bir kabinede yer almış? İhtiyar şahit mevzu haricine çıkıyor sabık temyiz reisi Ömer Lûtfi Beyin Başvekil Paşa Hz.lerine beş on sene evvel yazdığı mektubu okumağa kalkıyor. Bu mektubun ne olduğunu bilmiyorum.

Ömer Lûtfi Beyle her gün pek hürmetkârane ve samimî görüşürüz. Böyle bir mektup yazmış olan adamın insanlık muktezası benimle temas etmemesi icap ederdi. Ben bu mektuba hâlâ ihtimal veremiyorum. Fakat daha düne kadar "zatı seniyeleri,, gibi padışahlara hitap edilen elfaz le beni muhatap kılan Haydar Rifat Beyin bugünkü vaziyetlerini düşündükçe bunu müsteb'at ta göremiyorum. Beş sene evvelki bir mektubu - hem de şehadet sadeti haricinde - mevzu bahsedecek kadar bana gıyaben kin beslediğini şimdi öğrendiğim İsmail Sıdkı Beyin bilmesi lâzımgelirdi ki bu beş seneden biraz daha ilerisine gidilir ve kanunlar müsaade ederse hesap görmek lâzımgelseydi kendisi gibilerin idamı icap ederdi.

Şahitlik evsafı

Müteakiben M. Esat B. şahitlerin ifadeleri hakkında uzun mutalealar serdilerek bazı ceza âlimlerinin nazariyelerinden, ceza kanunu maddelerinden, şehadette bulunan, kimselerin evsafından, şehadet vazifesinin ne suretle ifa edileceğinden bahsederek sözü gazeteciler davasına getirmiştir.

Gazeteciler davası

Dazanın nakli, kendi talep veya tazyikile olmadığını Cevat Beyin tahkike lüzum görmeden nakil keyfiyetini kendisinden bildiğini, Kenan Beyin ise "Nekibin açtığı dava Ankarada pek alâ görüluyordu. Davanın nakli suiistimaldir" tarzında şehadette bulunduğunu, ilmin icabatını bir tarafa bırakarak sadet haricinde sakat mutalealar serdettiğini temyize suiistimal izafe için elinde ne gibi vesaik bulunduğunu, Müdafaa şahitlerinden Abdurrahman Münip Beye gelince bunun sözleri de hiddetten bunalmış bir adamın gayri şuurî sözlerinden ibaret olduğunu ileri sürmüş ve şahit Mustafa Beyden sonra sözü tekrar İ. Sıtkı Beye getirerek, gazeteciler davasının nakli münasebetile teessüründen bahsetmesi etrafında cerhedici deliller serdetmiş ve nihayet:

H. Rifat B. yalnız değil

"Davanın mevzuu karşısında maznun müdafaasız kalmıştır" dedikten sonra mahkemenin (1) inci (2) inci ve üçüncü suallerini izah ederek Kadriye H. davası ve Hikmet B. mevzuuna temas etmiş ve mahkemenin dördüncü sualini teşkil eden "İrtişa maddesinden maznun Basatiyi tevkifaneden çıkarıp başkâtip Tevfik — Kâtibi umumî olacak — ve Reis vekili Hasan B. lere ne verdiğini müstantik Nâzım B. ye tekrarlatmak ve bu suretle Vekilin şahide telkinat icra ettiği" noktasına temaş ederek maznunun müdafaasız kaldığını söylemiş ve teşrihatına devam etmiştir:

Suçlarına temas etmezden evvel söylemek isterim ki, Haydar Rifat Bey yalnız değildir. Arkasında gizlenenler, ve yanıbaşında maskeli duranlar vardır. Almakta olduğum haberler bunu müeyyittir. Bunlar namuslu adamlarsa benimle millet mahkemesi huzurunda yüz yüze gelmelerini benden hesap sormalarını Türk Milleti muvacehesinde kendilerine teklif ediyorum. Vatanlarını seviyorlarsa vazifelerini yapsınları Bu davetten kaçanların hükmünü milletime bırakırım.

M. Esat Bey devamla:

Görüyoruz ki Haydar Rifat B. mutlak surette müdafaasız kalmıştır. Ortada Cümhuriyet müddei umumiliğince açılan dava mevzuları etrafında maznunun lehine kullanabileceğim tek bir kanunî mesnet kalmamıştır. Bu suretle bürünmek istediği ve fakat şimdi kırılan müdafaa kalkanı içinden Haydar Rifat B. elinde bir demet iftira, bir tutam hakaret ve avaz avaz bağıran tehdit mektuplarile kanun müvacehesinde kalmıştır. Maznun bu ane kadar bana istediği gibi iftira etti; aklına geleni söyledi, sokakta, gazetelerde, salonlarda, koridorlarda, mektuplarında doyabildiği kadar söğdü söğdü, artık yeter zannederim. Şimdi iftiralar, söğmeler yerlerini Türk kanunlarına biraksın da onları dinliyelim. Türk ceza kanununun 285 inci maddesi hükmüne göre bir kimse müfteri olabilmek için onun adliyeye vermeğe mecbur olan bir memura ihbarname ve ya şikâyetname vererek suçsuz olduğunu bildiği bir kimse hakkında gareze mebni bir cürüm isnat etmeli yahut böyle bir cürüm maddî eser ve delillerini tasni eylemelidir. Haydar Rifat B. hakkında açılan iftira davası bu maddenin birinci fıkrasındaki nusurlara temas etmektedir, bu unsurlar:

1 — İhbarname, 2 — memur, 3 — mecburiyet, 4 — garez, 5 — cürüm isnadı, 6 — suçsuzluk bilgisi, 7 — iki şahısdır.

1 — Maznun hakkında Reisicümhur Hz.lerine ihbarname vermiştir. Haydar Rifat B. bunun ihbarname olmadığını söylüyor, noktai nazarını ispat için pulsuz olduğunu Reisicümhur Hz.lerinin şahsına hususî bir mektuptan ibaret bulunduğunu beyan ediyor. İhbarnamelerin şekline veya pullu olup olmıyacağına dair kanunlarda bir satır hat yoktur. Bunların yazılı olması kâfidir. Hatta maruf eseri Fransa memleketlerinde istişhat edilen Emil Garuna göre bu hususta müfterinin ifadesinin zaptı bile kâfi gelir. Maznun Reisicümhur Hz.lerine yazdığı şeylerin mektup olduğuna gelince öyle de olsa gene ihbarname mahiyetini kaybetmiyecegine dair Fransa temyiz mahkemesinin pek çok kararları vardır. Haydar Rifat Beyin beni töhmet altına alan ihbarnameleri yalnız Reisicümhur Hz.yerine verilmemiştir. Millet meclisi reisliğine de gönderilmiştir. Hatta Darülfununun koridorlarında müderris Cevat B. vasitasile okunduğu da mütevaterdir. Haydar Rifat Beyin benim hakkımda yalnız ihbarda bulunmak istememiş fakat bunun muamele mevkiine konması için her tarafta ilân ve işaa ettirilmiştir. Böyle önüne gelene okutturulan hatta ta millet meclisi reisliğine kadar suretlerin gönderilerek ağır ittihamları ihtiva eden ihbarnameleri Reisicümhur Hz.leri nasıl olurdu da alâkadarlara tevdi etmezlerdi? Reisicümhur Hz.lerinin sahıslarına ait olduğu Haydar Rifat B. tarafından beyan olunan ihbarnamelerin zarfları kâtibi umumilik namına yazılmıştır. Şahsî mektuplar böyle mi gönderilir? Bütün bunlar muhbir beyin bu yazıları gizli kalmaları için değil fakat adliye vekili hakkında muamele yapılması kastile yazdığını gösterir vesikalardır. Reisicümhur ve B.M.M. reisi bu kadar ağır ittihamları nasıl saklıyabilirlerdi? Bunları muameleye koymazlarsa bu milletin kanunları ve aklı selimi karşısında nasıl bir vaziyette kalırlardı? Bahusus bu ihbarnameler kendisine resmen havale edilen Başvekil bunların arkalarına (hıfzı) diye kayit düşebilir miydi? Hele bu cürümleri takip ile mükellef adliye vekili bunları almca müddei umumiliği nasıl tahrik etmezdi? Bu memlekette vazife tekabbülü mes'uliyetsiz birer süs müdür? Haydar Rifat B. tarafından aleyhimde değil bir çok ihbarnameler verilmiştir hatta fazla olarak hakkımda muamele yapılmasını istiyen ihbarnameler yazılmıştır bunlar tetkik edilirse sözlerimde mübalâga değil hatta imsak ettiğim anlaşılır. Burada bir noktaya acele işaret etmeliyim ki Türk ceza kanununa göre müftera aleyh hakkında takibata geçilmiş olması iftira cürmünün tekevvünün de kanunen şart değildir. Millet mahkemesinin malûmudur ki Türk ceza kanunu İtalya ceza kanununun eşidir. Oradan alınmıştır. Kanunumuzun İtalyancadan tercüme edilen şerhinde iftiraya uğriyan kimsenin dava açması için hakkında takibat ve muamele yapılmış ve ya hüküm verilmiş bulunmasının lâzım olması gibi açıkça beyan edilmektedir. İtalya ceza kanunundan aynen iktibas edilmiş olan bizim 285 inci maddenin metninde müfteri müftera aleyh hakkındaki takibattan evvel iftiradan rücu ederse maruz kalacağı cezanın tenzil edileceği zikredilmekte şarihin noktai nazarı teyit edilmiş oluyor. Mücerret ihbarname verilmesi cürüm doğumuna kâfidir.

2 — Haydar Rifat B. ihbarnamelerini işi adliyeye vermeğe mecbur olan memura verdi, o da Reisicümhur Hz.leridir. Burada tetkik edilecek cihet Rasisicümhur Hz.lerinin memur olup olmadığıdır. Memur ise bu ihbarnameleri adliyeye vermeğe mecbur bulunup bulunmadığıdır. Türk Reisicümhuru Türk kanununa göre memurdurlar. Bordo darülfünunu hukuku esasiye profesörü Leun Dugiye devlet siyasî bir hâkimiyettir. Reisicümhur devletin nezareti altında muvakkat bir zaman için dört sene için en büyük vazifeyi maaşlı olarak takabbül etmiş bir zattır, demek oluyor ki vaziyetleri Türk ceza kanununun memuru tarif eden 279 uncu maddesie tamamen girmektedir.

2 — Memur bir hizmet takabbül etmiş olacaktır. Reisicümhurun vazife ve hizmetleri teşkilâtı esasiye kanununda gösterilmiştir, demek ki reisicümhur memur olarak takabbül ettiği hizmetlerde vardır. 3 — Memurun maaslı ve ya maassız olması lâzım gelir Reisicümhur Hz.lerinin kanun mahsusta maaşları da vardır.

4 — Memurun takabbul eylediği vazifenin muvakkat veya daimi olması lâzım gelir Türk Reisicumhuru teşkilâtı esasiye kanununun maddesine göre dört sene müddetle vazife alır bütün bu tahlilden anlasıldığı Türkiye Reisicumhuru Hz.leri 279 nci madde mefhumunda bir memurdirlar Türk hukuku mevzuasına göre vaziyet budur, müsaade buyurulursa bunu Paris hukuk fakültesinin Benam profesörlarından (Gaston Jez) in ilmî mütaleasile de teyit edeyim. Profesör diyor ki Reisicumhur en yüksek maaş alan en âli vazife gören en çok ihtirama mazhar olan en basta gelen en büyük devlet memurudur.

5 — Reisicumhur Hz. leri Türk kanunlarına göre maznunun ihbarlarini adliyeye göndermeye mecburdur teskilâti esasiyemizin 38 nci maddesi mucibince Reisicumhur kanunlara riayet ve onları müdafaa edeceğine dair meclis huzurunda resmen yemin eder eğer Haydar Rifat Beyin mutaleasına göre Reisicumhurun bu gibi ihbarları alâkadar makama vermeye mecbur olmadığını bir an kabul edersek o vakit meclis huzurunda bütün bir millet müvacehesinde resmen namus üzerine edilen yeminin bu memlekette bir süsten manasiz bir lâfizdan ibaret olduğunu inanmak lâzımgelir. Türkiyede süs için söz verilmez yeminle tekabbul edilen bir vazifenin icabini yerine getirmeyenler türk demokrasisinde mutlaka mes'uldurler. Müsaade buyurlulursa bu noktai nazarımı yabanci memleketlerin kazaî mukarreratile ve maruf alimlerin görüşleriylede teyit edeyim. Fransa temyiz mahkemesi Reisi Devlete verilmiş bir ihbarname ile muhbirin bunu en emin ve en müessir bir yoldan alâkadarlarına tevdi ettirmeyi istemiş ve kastetmiş olduğuna karar vermiştir, bu kararı teyiden Paris hukuk fakültesi ceza profesörü Emil Garson reisi devlete verilmiş olan iftirayi mutazammin bir ihbarname kanunun şumulüne girer, çünkü devlet reisi her şeyden evvel cürümleri tenkil ve idarî inzıbatî temin etmek vazifesile mükelleftir, dene bilir. Daloznun meşhur hukuk lugatinde Reisicumhurun iftira ihbarlarını ve şikâyetlerini kabule salâhiyettar memurlar meyanında bulunduğu serahatle kaydedilmektedir, bu bahis etrafında bir noktaya ilişmek isterim. Haydar Rifat Bey geçenki mülâhazaları sırasında ihbarnameleri almağa ve Adliyeye vermeğe mecbur olan memurların ceza muhakemeleri usulü kanununun 151 inci maddesinde yazılı olduğunu söyledi, fakat bu mutlak değildir, maddede isimleri gecmeyen devlet makamlarındaki şefler dahi ihbarname veya şikâyetname kabul edebilirler meselâ ve bilhassa adliye vekili nezareti altında bulunan bütün memurlar ve sair hususat hakkında ihbarname kabulüne salâhiyettardir, diğer vekkiller kendi dairelerine mensup memurlar aleyhinde ihbar ve şikâyetname kabul hakkını haizdirler. Bizdeki tatbikatta böyledir, yalnız bizde değil fakat dünyanın her yerinde böyledir, Haydar Rifat Beyin bu mesele etrafındaki iddialar ve mütaleaları yanlıştır, çünkü vaziyet Haydar Rifat Beyin dediği gibi olsaydı bilhassa Adliye Vekili ile diğer vekilin veya ihbarname ve şikâyetnameye kabulü bunları muamele mevkiine koymak salâhiyetleri bulunmak icap ederdi. Biliriz ki teşkilâti esasiye kanunu her kanunun fevkindedir onu hiç bir kanun kayitleri bağlayamaz. Her kanun teşkilâti esasiye ile mukayyettir. Maznunun 151 inci madde etrafındaki görüşü kabul edilirse teşkilâti esasiye kanununun 38 inci maddesi mucibince Reisicumhur deruhte ettiği vazifesinde hükmü yoktur demek lâzım gelir. Haydar Rifat Beyin garezle hareket ettiği bilmemki isbata lüzum varmıdır? Fakat hiç bir noktanın indî kalmaması lâzımdir. Bunu müsaadenizle delilelerle isbat etmek isterim. Evvelâ Haydar Rifat Beyle olan munasebatimizin ilk safhasını tesbit etmeliyim: Ben Adliye vekâletine geldiğim zaman Haydar Rifat Beyi barodan tard edilmiş buldum. Tard sebebi şu idi: (Kararı okudu.) Haydar Rifat Bey bana yazdığı mektuplarda haksızlığa maruz kaldığını kabahati olmadığını, avukatlığa idaesini aylarca rica etti: Hatta bir çok zevat da bu ricalarımın tervicine tavassut etti. Bu mektuplardan bazılarını okuyorum (burada mektupları okudu). Devamla, Haydar Rifat B. benden yalnız bunu istemekle iktifa etmedi, meselâ alelâcele bir kitap yazar kabina müteceddit inkilâpkâr Mahmut Esat Bey fendiye diye yazar bunları hâkimlere sattirmaklığım ve Adliye Vekâleti hesabına almaklığım için mütemadiyen mektup yazar, Avrupada talebeyi teftiş için muvakkat müfettişlik salâhiyetleri ister, kitapları alınmayınca muğber olur, müfettişlik salâhiyeti verilmeyince gücenir, fakat muhterem hâkimler istikbalde kendilerine hükün salâhi verilecek gençleri her önune çıkana nasıl teftiş ettirebilirim. Onların izzeti nefislerini nasıl küçültebilirim. Bu lau baliklere nasıl meydan verebilirim. Hâkim namzetlerinin nasıl teftiş edileceği ve nasıl mürakabe altında bulunacağı kanun ve nizamlarla muayyendir. Bu usulleri nasıl asa bilir ve Haydar Rifat Beyin hastalığını tedavi için iş ihdas eder, milletin parasını sarf ederim? Maznun bunlarlada iktifa etmedi, bana gaip etmek tehlikesine maruz kaldığı davalar için himaye sahabet teklif etti: Mektuplarında haksız yere hâkimlere sövup saydı, hatta kendine müdafaa şahidi gösterdiği Kenan Beyi bile tahkir etti (burada mektupları okudu.) düşününüz muhterem hâkimler davalarımı kazandırmaklığım için bana mektup yazan Haydar Rifat Bey bugün beni müdahalecilikle ittiham etmektedir. Fakat Haydar Rifat Beyin istediği şey müdahaledir bu red edilince iftiraya başladı, nihayet bir gün baroya iadesine rağmen bir memura rüşvet teklif ettiğinde haber aldım mektupları getirtip okudum, işi baroya havale ettim mektuplar aynen şunlardır, (okundu.) fotografli mektuplar tertip edilmesinden müteessir olan Haydar Rifat Bey bir telâş bana gine mektuplar yazmağa başladı ve bu defa yazısının taklit edilmiş olduğunu söyledi bunu isbat için de benim yazımı ve imzamı taklit ederek bana yazdığı bir mektupla leffen gönderiyor. Haydar Rifat Bey bununla imza ve yazımın kolayca taklit edilebileceğini izaha çalısıyor, bakınız benim namıma ve benim imzamla müfettişAbdulkerim Beye neler yazıyor (aynen okudu.) imzamı ve yazılarımı taklit ettiği mektubun altına da bana hitaben şunları yazıyor, görülüyorki: Haydar Rifat Bey beni Adliye vekâletim zamanında her istediğini yapdırabileceğini istediği gibi muvaffak olacağını zanetmiş olmalı ki bimehaba tekliflerde bulundu, davetler yaptı (bir davet mektubu) bunların hiç birinin olmadığını gördükçe günden güne teessürü artmağa başladı, nihayet rüşvet maznunlarının vekâletini İsmail Sıtkı Bey ve sair zevatla beraber deruhte etti bütün israr ve gayretlerine rağmen müekkillerini istedi... tahliye ettirmeyince cumhur... tantığını tahkir edecek kadar... vardi, tabiî her hangi bir mutecavu... insan gibi onun da yakasından tutularak mahkemeye çıkarıldı, muekkillerini tahliye ettiremediğinden dolayı gayzu gazap içinde kalan Haydar Rifat Beye bu teessürü kâfi gelmiyormus gibi bir de maznun olarak mahkeme huzuruna çıkardılması büs bütün koydu şimdiye kadar her gayri meşru talebini reddeden Mahmut Esat'a çatmağa kararını verdi, bunu nasıl yapacaktı Reisicumhur Hz.rine o hayalsuz ihbarnameleri yazmakla Haydar Rifat Bey bu ihbarnameleri niçin yazdi bunu safha safha tahlil ettiğim mazi tedricen gösterdi bunun asıl son sebebini bana yazdığı son mektubundan serahaten anlayabiliriz.

Mahmut Esat B. bundan sonra Haydar Rifat B.in kendisine ihbarnamelerinde isnat ettiği cürüm vakialarını birer birer söyledi ve meşhur Emil Gastonun bir mutaleasını şöyle hulâsa etti:

— Şikâyet hakkı var ihbar hakkı var demek iftira hakkı yalan hakkı var demek değildir, muhterem hâkimler bütün bir ömrunu ceza işlerin de vakfetmiş ve o işler içinde son nefesini vermiş olan profösorun mutaleasına benim ilâve edeceğim bir noktacik var, türk cümhuriyetinde şikâyet kapıları her keze açıktır, her kes istediğini, hatta aklına geleni söyleyebilir, fakat bütün bu ufuklar almayan hurriyyet hakkına mukabil küçük bir vazife bağı vardir ki o da hesap vermektir. Yapanlar ve söyleyenler günün birinde kanun karşısında hesap vermezlerse bizim hurriyyetimiz nerede demeğe hakları kalmaz.

H. Rifat B.in mektupları

ANKARA, 8 (Milliyet) — Mahmut Esat B. in mahkemeye ibraz ettiği Haydar Rifat Beyin mektupları yirmi beş kadardir. Vekil B. bu mektupları ibraz ederken iddialarını teyit için mektuplardan bazı kısımları okudu ve mahkemeyi tenvire çalıştı. Bu mektuplar arasında Haydar Rifat Beyin Adliye Vekilinden Avrupadaki talebeyi teftiş etmek için müfettiş lik istiyen bir arizası ve çıkarttığı bir kitaptan hâkimlerin satın almaları için tavassut ricasına dair iki mektup vardi. Bundan başka bir şimendifer davasından bahis ve müdahale ricasını ihtiva eden bir mektup okudu. Bunda Haydar Rifat B. hasim avukatı olarak sabık müsteşar Kenan Beyin bulunduğunu tasrih ediyor, mahut tabiri ile tavsif ediyordu. Adliye Vekili münasebetle dedi ki:

— Maznun bu davada şahit olarak Kenan Beyi gösteriyordu.

Bebek köşküne davet

Bir diğer mektupta Haydar Rifat B. Mahmut Esat B. i Bebekteki köşkune davet ediyor ve diyor ki:

— İzmirdesiniz yoruldunuz, Ankaraya dönmeden bir kaç gün için İstanbula uğrasanız bizi saadete garketseniz. Bebekteki evimiz havadar misafir kabul edecek ayrıca odalarımız var, en har ve samimî bir yuva bulacağınıza kani olabilirsiniz".

Mektubun bu kısmını okuyan Vekil B. son kısmı hususîdir, müsaade buyurun okumayayim dedi, bundan sonra Eskişehir tevkifanesi müdüriyetine Haydar Rifat Beyin gönderdiği bir mektubun alınmış fotografından bazı satırlar okudu.

25000 lira rüşvet

Bu mektupta Haydar Rifat B. temyizde nakzi temin edilecek bir karar için 25 bin lira rüşvet teklif etmekte ve demekte idi ki bu parayı münasip kimselere tevzi edersen göreceksin ki altın anahtarma dayanamıyacaklar. Cesur ol! Bunu sana Haydar Rifat söylüyor; parayı ya burada alırsınız, yahut ta bu günlerde gönderirim diyen bir mektupta da bir şahidi yalan yere şehadete teşvik ve tehdit ediyordu. Yalan şehadet etmezsen seni hapisanelerde çürütürüm zaten Madam Anastas hapisanelerde çürüyecektir, diyordu.

Adliye vekili bu son mektuplar hakkında dedi ki:

— Bu rüşvet teklifinden ve tehditten haberdar edildim. Mürüru zaman vardı, takibat yapılmadı, fakat bir avukatın bu gibi şerefsiz hareketleri nazarı dikkate almarak bir karar verilmesi için mektupları baroya gönderdim, henüz neticesini almadım. Bunların elime geçtiğini haber alan Haydar Rifat B. bana bir mektup yazarak bu mektuplar benim değildir. Yazımı ve imzamı taklit etmişler, diyor ve bu iddiasını teyit maksadile benim yazım ve imzamı taklit eden bir mektubu leffen gönderiyordu, bu mektup sermüfettiş Abdülkerim Beye hitaben yazılmıştı. Altında Haydar Rifatın şöyle bir meşruhatı vardı:

— Vekâletpenah kusura bak...

...piar arasın... mut Esat Beyi Adliyeye vekil olduğu zaman tebrik eden baştanbaşa iltifatla dolu bir mektup vardı.

—o—

Haydar Rifat Beyin telgrafı

Haydar Rifat Bey dün sabah Ankara Asliye ceza mahkemesi riyasetine şu telgrafı çekmiştir:

Hastalığıma dair rapor tıbbı adliye tetkik ettirilmek mütaleasile talik olundu. Ondan sonra bana kendim gelmeme veya vekil göndermeme dair tebliğat yapılmış olduğu hakkında müddeiumuminin şimdi Milliyet te okuduğum mahkemedeki ifadesi hilâftır.

Böyle bir tebligat ancak mahkemeden yapılabileceğinden hakikat dosyanın tetkikinden anlaşılır. Tebelluğ olmadığından dünkü celse kanunsuz inikat etmiştir. Mister Manişinin dinlenmemeside esas karara münafidir.

Askerlikten firar gibi hakaretler ispat olunamaz suretindeki mütalea da 485 inc madde ile mecruhtur. Çünku bu hakaret ise buna kendi haksız ve kanunsuz hareketlerile sebebiyet verdiğini ispat etmek hakkını kanun kabul etmştir. Şahitler buna baliğan kâfi idi. Mahkemeden tarafıma tebligat olmadan dünkü muhakeme kanunsuz cereyan etmiştir.

Çünkü benim hazır bulunmadan vareste tutulmam hakkındaki talebim okunduğu celsede kabul edilmediğinden rapora binaen bana, müteakıp celse için gönderilmesi zarureti aşikârdır.

Ameliyat gibi bir arıza müstesna olarak 26 ıncı perşembe günü müdafaamı yapabilirim. Buna müsaade adalete hürmet olur efendmi.

Umumî hapisane
hastanesinde
Haydar Rifat

Çegirge akını!

Cenup havalisinde çekirge mücadelesi

Mücadele teşkilâtımız gerek eşhas ve gerek vesait itibarile kâfi kuvveti haizdir. Derhal şunu ilâve edeyim ki gerek memur gerek halk bu âfete karşı tasavvurun fevkinde mücadele etmektedir.

Mücadeleyi yumurtalara karşı ...tarlayı sürmekle yapıyoruz. Bu ameliye çekirge yumurtasını güneşe maruz bırakıyor ve mahvediyor. Çekirge yumurtasını rutubetli yerlerde yapıyor.

Yumurta inficar ettikten sonra çekirgeler sabah ve akşam küçük yığın halinde toplu bulunuyor. Bu zamanlarda yüz okka suya dört okka sabun konarak sabunlu su serpilmek, ve oranya ismindeki ilâcı dökmek suretile mücadele ediliyor. Öğle zamanlarında sıcakta harekete keçince çarşaf usulü ile imha edilmektedir. Bu suretle yapılan imha mücadelesi çok muvaffakiyetler temin etmiş ve ediyor.

Çekirge sürü ve sekkin haline geçtikten sonra da çinko mücadelesi başlıyor. Halen mıntakamıza on beş bin adede yaklaşan çinko gelmiştir.

Çekirgeyi burada kâmilen imha edeceğiz. Osmaniye vilâyetinden Adanaya çekirge geçmiyecektir.,,

Osmanlı Bankası aleyhindeki dava

Bir maaş zammı meselesinden hizmetinden infikâk ettirilmiş olan Akşehir Osmanlı Bankası muhasebe memuru Nadir Tahsin Beyin bu Banka aleyhinde bir tazminat davası ikame ettiğini 7 Mart tarihli nüshamızda yazmıştık. Mütemmim malûmata göre:

Teati edilen ilk ve iptidaî itiraz lâyihalarından sonra 3 Haziranda mahkemeye çıkan tarafeyn iddialarını bir kerre daha serdetmiş ve heyeti hâkime İstanbul Mahakimini merci olarak gösteren Osmanlı Bankası iddiasını ret ve Akşehir mahkemesinin davada salâhiyyettar olduğuna karar vermiştir.

Ayni zamanda bu Banka aleyhinde yeni bir dava daha açılmıştır. Buda, Yalovaç tüccarlarından bir zatin 926 senesi sehven Banka veznesinden noksan aldığı (300) liranın kendisine iadesi hakkında gerek vak'a akabinde ve gerekse son zamanlarda vaki talebinin Banka tarafından reddedilmesi sebebiyledir. Mumaileyh tüccarın iddiasına nazaran kendi hakkı olan (300) lira Banka defterlerinde (Vezne fazlası) olarak kayıtlımımis

Fil-SAN KUVVET ÇORBA

Avrupa'da birinciliği diplomalarla musaddaktır. Zaafı umumî, kansızlık, romatizma, sıraca, kemik, damar, göğüs, ademi iktidar, verem, sinir hastalıklarına nafidir. Solgun genç kızlar ve delikanlılar, hastalıklı çocuklar, ihtiyarlar, büyükler her mevsimde istimal edebilirler. 60 kuruştur. Hasan Ecza deposu.

İNKIBAZ, SUİHAZIM Karaciğer ve böbrek hastalıklarında hamile kadınların gasyanında deniz tutmasında MAZON MEYVE TOZU almak pek nafidir. Meyvaların ekseri havası nafiasını camidir. Kolay bir hazım, rahat bir uyku temin eder ve vücude lâtif bir rahatlık verir. Bahçekapıda ZAMAN ecza deposu Beyoğlunda Tokatlıyan karşısında VELİCANİDİS ve Taksim karakolu karşısında Limonciyan eczaneleri. Fiatı 80 kuruştur. Umumî deposu Bahçekapı MAZON BOTTON ecza depo

Devlet Demiryolları dairesi ilânatı

12500 kilo delikli bakır antertuvaz çubuklarının kapalı zarfla münakasası 7/ Temmuz 930 Pazartesi günü saat 15 te Ankarada Devlet demiryolları binasında yapılacaktır.

İştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını ayni günde saat 14,30 a kadar münakasa komisyonuna vermeleri lâzımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini beş lira mukabilinde Ankarada ve Haydarpaşada idare veznelerinden tedarik edebilirler

* * *

Münakasası fesholunan iki yüz ton reziduü yağının kapalı zarfla tekrar münakasası 16 haziran pazartesi günü saat 16 da Ankarada Devlet demiryolları idaresinde yapılacaktır. İştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 15,30 a kadar münakasa kâtipliğine vermeleri lâzımdır. Münakasa şartnameleri beş lira mukabilinde Ankarada, muhasebat dairesinden İstanbulda Haydarpaşa veznesinden tedarik edilebilir.

BUYÜK
TAYYARE PİYANGOSU
8. INCİ TERTİP 5. INCI KEŞİDE
11 HAZIRAN 1930
Keşideler; Vilâyet, Şehremaneti, Defterdarlık, İş, Ziraat, ve Osmanlı Bankaları Murakıpları ve halk huzurunda yapılır.
Büyük İkramiye
50.000 Liradır
Her keşidede çıkan numaralar tekrar dolaba konmaz

Kitap mı
Kumbara mı?

Ziraat Bankasına yeni gelen cepte taşınabilir gayet zarif kitap şeklindeki kumbaralardan alarak tasarruf edeceğiniz paraların kârlı faiz ve ikramiyelerinden istifade ediniz.

ZİRAAT BANKASI ŞUBESİ
Bahçekapı Dördüncü Vakıf Han birinci kapı

Bursa belediye Riyasetinden
300 adet su saati münakasası

Evvelce ilân edilen evsafta üç yüz adet su saati alınmak ve 22/Haziran/930 Pazar günü saat 17 de ihale edilmek üzre kapalı zarf usulü ile münakasaya konulmuştur.

Şartname belediye su mühendisliğinden alınmalıdır. İhale gününden evvel saat nümunesi Belediyeye gönderilmelidir.

Teklifler yalnız Türk parası üezrinden olacak ve %7,5 depozito verilecektir.

SYRİSEFAİN
Merkez Acentası; Galata köprü basında, Beyoğlu 2362 Şube acentesi: Mahmutiye Hanı altında Istanbul 740

Mudanya postası
Cuma, Pazar, Slaı, Çarşamba günleri idare rıhtımından 9 da kalkar.

İzmir - Mersin sür'at postası
(Konya) vapuru 10 Haziran salı 12 de Galata rıhtımından hareketle Çarşamba abahı İzmire gidecek ve akşamı İzmirden hareketle Antalya, Alaiye, Mersine gidecek ve dönüşte Taşucu, Anamor, Alaiye Antalya İzmire uğrayarak gelecektir.

Ayvalık sür'at postası
(Mersin) vapuru 10 Haziran Salı 17 de Sirkeci rıhtımından hareketle Gelibolu, Çanakkale, Küçükkuyu, Edremit Burhaniye, Ayvalığa gidecek ve dönüşte mezkûr iskelelerle birlikte Altunoluğa uğrayarak gelecektir.
Gelibolu için yalnız yulcu alınır yük alınmaz.

NAİM VAPURLARI
Seri, lüks ve muntazam
İzmir Postası
ADNAN vapuru Haziranın
10 nucu salı
günü 16 da Fransız eski - muharipler ittihadı cemiyeti tarafından Çanakkaledeki mezarlıkları ziyaret için tertip edilen seyahat münasebetile yalnız bu sefere mahsus olmak üzre Galata rıhtımından hareketle (İzmire) ve Çarşamba günü akşamı İzmirden İstanbula hareket edeceğini muhterem yolcuların nazarı itlaina arz olunur.
Galata gümrük karşısında Site Fransez hanında 12numarada Umumi acantalığına müracaat. Telefon Beyoğlu: 1041

Yelkenci vapvrları
Karadeniz postası
Vatan vapuru 11Haziran
Çarşamba
akşamı Sirkecir rıhtımından hareketle (Zonguldak İnebolu, Samsun, Ordu Gireson, Trabzon, Sürmene ve Rize) ye azimet ve avdet gidecektir.
Tafsilât için Sirkecide yelkenci hanında kâin acentasına müracaat. Tel. İstanbul 1515

ALEMDAR ZADELER VAPURLARI
Seri, lüks karadeniz postası
Millet vapuru 9 Haziran
PAZARTESİ
günü akşamı saat 18 de Sirkeci rıhtımından hareketle [Zonguldak, İnebolu, Ayancık Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon Rize, Mapavri, Pazar, Ardeşen, Viçe ve Hopa) ya azimet ve aynı iskelelerle "Görele, Vakfıkebir ve Ünye ve Sinop „ a uğrayarak avdet edecektir.
Muracaat mahalli: İstanbul Meymenet hanı altındaki yazıhane. Telefon İstanbul 1154

1929 senesinde
İstanbul limanı
Türkçe ve Fransızca ilk defa olarak neşredilmiş en mükemmel bir istatistiktir. İktısatçılara, tüccara, vapurculara ve herkese lâzımdır. İstanbul Liman Şirketinde ve büyük kitapçılarda bulunmaktadır.

Kimyaker
Dr. Cevat Tahsin
İdrar, kan vesairenin tahlillerini yapar. Divanyolu, Biçki Yurdu altında Tel. İst. 4294

Le Coq
Qualité Extra
LE KOK
TIRAS BIÇAKLARI
Dünyanın en keskinleridir. Bir tecrübe sizi ikna eder. Her yerde arayınız.
Umum acantaları:
İLİA AVRAMOĞLU ve BİRADERİ
Istanbul Kuru Kahveci Han No. 14

Şehremaneti ilânatı

Beyoğlu dairesinden ; Beyoğlu mıntakası Belediye dairesinde Haziran 11-23

Taksim mıntakası Taksim belediye mevkiinde Haziran 24-30

Dolapdere Yenişehir mıntakası mevkiinde Temmuz 1-6

Pangaltı mıntakasında Pangaltı mevkiind: Temmuz 7-14

Beşiktaş Ortaköy mıntakasında Beşiktaş mevkiinde Temuz 15-23

Fındıklı, Tophane mıntakasında Tophane mevkiinde Temmuz 24-31

Galata mıntakasında Galata mevkiinde Ağustos 1-9

Kasımpaşa mıntakasında Kasımpaşa mevkiinde Ağustos 10-17

Hasköy, Halıcıoğlu Sütlüce mıntakasında Hasköy mevkiinde 18-25

Daire hududu dahilinde çalışan esnafın kullandıkları terazi, dirhem ölçü ve ölçeklerle yukarda yazılı günlerde ve karşılarında gösterilen mevkilerde muayene ve damga muameleleri yapılacağından alâkadar esnafın gösterilen günlerede zabitai belediye mevkilerinde ifayi vazife eyleyen memur mahsusuna müracaatla mevazinin damgalattırılmaları ilân olunur.

* * *

Taksilere zam

Şehremanetinden : Bilumum takse duhuliye ücretlerinin tarihi ilândan itibaren altı kuruş zam olunmuştur. Müşterilerin antre ücretini altı kuruş zam ile tediye etmeleri ve şöförlerin de nihayet bir ay zarfında taksemetre saatlarını ona göre tashih etmeleri ilân olunur.

* * *

Şehremaneti Kadıköy şubei idariyesinden: Kadıköy Halinde alenî müzayede suretile kiraya verileceği evvelce de ilân edilen 1-5 5-1 ve 27- 18 No. dükkanlardan maada diğer bilumum dükkânların 28 Haziran 930 cumartesi günü saat 11de ihalesi mukarrer bulunmuştur. Taliplerin mezkûr gün ve saatte daire encümenine gelmeleri ilân olunur.

İstanbul asliye mahkemesi birinci ticaret dairesinden: Mahkemece ilânı iflâsına karar verilen Çarşıyı kebirde sahaflar caddesinde Halı ticaretile müştegil Abdül oğlu Haydar efendinin iflâs muamelesinin ünyon suretile tedvirine karar verilmiş olmakla ünyon sindiği intihap etmek üzere alacakhların 16 Haziran 930 pazartesi saat 14 te iflâs masasına müracaat eylemeleri ilân olunur.

Dr. Horhoruni
Beyoğlu Mektep sokak No 35 muayene sabahtan akşama kadar.

Birinci Ticaret dairesinden:
Memaliki şarkıye Fransız bankasına merhun bir miktar afyon ile iki balya ipek ve bir balya tiftik 11 Haziran 930 tarihine müsadif çarşamba günü saat on buçukta İstanbulda Erzurum hanında bankanın deposunda satılacağı ilân olunur.

Beyoğlu dördüncü sulh hukuk hâkimliğinden;
Beyoğlunda Tiyatro sokağında kâin mağazasında icrayi ticaret etmekte iken 4-5-30 tarihinde vefat eden kasap Andre efendinin terekesine mahkememizce vazıyet edildiğinden tarihi ilândan itibaren üç ay zarfında varislerin ve bir ay zarfında eshabı matlup vesikalarile birlikte mahkememiz kalemine müracaatla ve müddeti kanuniyesinden sonra vaki olacak eshabı müracaatın iskatı hak eylemiş addolunacağı lüzumu ilân olunur.

Sicil numarası 806
Sicilli Ticaret Bürosundan:
İstanbul Vilâyetinde yeni postahane semtinde Hobyar mahallesindeki mahallî ikametgâhı ticari ittihaz lâstik ticaretile iştigal eden ve ticaret ve Sanayi Odasında 806 sicil numarasında mukayyet ve Türk Anonim Lâstik Şirketi unvanı ticarisini haiz Anonim Şirketin 1929 Martının 8 inde içtima eden heyeti umumiye zabitnamesinin kanunu ticaretin ahkâm ve mevadı mahsusasına tevfikan Sicilli Ticaret bürosunca darede mahfuz vesaika müsteniden 3. 5. 930 tarihinde tescil edilmiş olduğu ilân olunur.

En son sistem
Makinelerle çekilen
RAKI BOMONTI
Her yerde arayınız.
Şişelerimiz 2383 numara ile alâmeti farika olarak tescil edilmiştir.

İhtira ilâni

Şimendöfer arabalarının bizate yekdiğerine raptı hakkında istihsal olunan 1 Haziran 1926 tarih ve 476 numerolu ihtira beratı bu defa mevkii file konmak üzre ahere devrüferağ veya icar edileceğinden talip olanların Galata'da Çinili Rıhtım Hanında Robert Ferriye müracaatları ilân olunur.

Piyango müdürlüğünden:
Numuneleri veçhile " 10,000 „ adet duvar afişi ile "200,000„ adet evlenme evrakı tap ettirileceğinden tab'a talip olanların pey akçeleri ile birlikte 9-6-930 pazartesi saat 14 te piyango müdürlüğünde müteşekkil tayyare mübayaat komisyonuna müracaatları.

İHTİRA İLÂNI

" Şimendüfer arabaları tekerleklerine mahsus fren kitleleri için tokas imali usulü „ hakkında istihsal olunan 23 Mart 1928 tarih ve 874 numerolu ihtira beratı bu defa mevkii file konmak üzre ahere devrüferağ veya icar edileceğinden talip olanların Galata'da Çinili Rıhum Hanında Robert Ferriye müracaatları ilân olunur.

Sirkecide işi olan Tüccara
Istanbul Liman Şirketinden:
Sirkeci sevk merkezinin kapatılması üzerine bu merkeze ait işler Sirkecide Liman hanında şirketin muamelât şubesince kabul edilmekte olduğu alâkadarlara ilân olunur. (Telefon ist. 4184)
Umum Müdürlük

ANADOLU
SIGORTA ŞIRKETI
Türkiye İş Bankası tarafından teşkil edilmiştir
Yangın - Hayat - Nakliye - Kaza - Otomobil - mes'uliyeti maliye Sigortalarını kabul eder.
Adres: 4 üncü Vakıf han Istanbul
Telefon: Istanbul — 531 Telgraf: İmtiyaz

ANKARA (AYDIN) OTELİ
Mes'ul Müdür; İstanbul sabık İskenderiye otelcisi, İbrahim Etem
Asrî banyo ve hususî daireler
İstirahati fevkalâde ve hakiki ucuzluk daimî ve hususî doktoru vardır.
Telefon (Ankara) 1150

Yüksek orman mektebi rektorluğundan:
Erzak ve levazımı saire münakasası

Mektebimizin Eylûl 1930 gayesine kadar dört aylık erzak levazımı sairesi kapalı zarf usulü ile münakasaye konulmuş Taliplerin şartnamelerini görmek üzre her gün, münakasaya rak için de yevmi ihale olan 25-6-1930 çarşamba günü saat beste defterdarlık binası dahilinde müessesatı ziraiye mübay komsiyonuna müracaatları.

Vilâyet daimi encümeninde

Yaluva - Hamam yolu hususi şartnamesinin onbeşinci m desinde bu yola alt ferşiyat taşlarının şartnamede gösterilen e dına nazaran bunların el ile kırılmasına imkân olmadığı tecri ten sabit olduğundan taşların el ile değil konkasör ile kırılm lâzım geleceği alâkadaranca kat'iyyen malûm olmak üzere olunur.

Psalti Merufşatı
Büyük ve geniş meşher - stil ve modern müntahap çeşit ve muhtelif fiatlar
Beyoğlu Kabristan sokağında, Belediye dairesi karşısında
Mevcut stoklar üzerinde hususî müsaadat ve teshilât
Mobilyenizi almadan evvel cins ve fiatını mukayese ediniz.
BÜYÜK MEFRUŞAT FABRİKASI
Şarkın en eski ve en mükemmel fabrikasıdır
Apartıman, villâ, otel, kulüp, sinema mektep ve sair müessesatın tam ve mükemmel tefriş ve tezyini ve Banka ve İdarehanelerin tertip ve tanzimi teahhüt olunur.
Mobilyaların muhafazası - Ambalaj - Nakliyat
Taşra siparişleri kemali sür'at ve itina ile icra olunur

Nakliyat münakasas

Ispirto ve Ispirtolu İçkiler İnhisar İdaresi

İstanbul'da bir sene zarfında tahminen 2500 ton eşya kamyonla s yatı kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

İhalei kat'iye 15-6-930 pazar günü saat dörtte Galata'da Kefeli H icra edilecektir.

Talipler o gün saat üçe kadar teklif mektuplarile 5000 liranın buçuğu nisbetinde teminat mektubu veya parasını aynı zarflara koy mezkûr saatten evel komisyona tevdi etmelidir. Şartname komisyo alınabilir.

Eskişehir vilâyetinden:

Sivrihisar - Sarıköy yolunun 14 + 243 ncü kilometrosunda metroluk menfezin müceddeden inşası 25-5-930 tarihinden 1 930 pazar günü saat 16 ya kadar 1455 lira 16 kuruş bedel münakasaya vazolunmuştur.

Taliplerin yevmi ihalede bedeli keşfin %7,5 ğu nisbetl teminat vermesi ve işin devamı müddetince ehliyeti Nafia d since kabul edilebilecek bir fen memuru istihdam edecekl teahhüt etmeleri lâzımdır.

Yevmi ihalede Encümeni Vilâyete ve yapılacak inşaat hakk malûmat almak isteyenlerin Nafia Başmühendisliğine müra etmeleri lüzumu ilân olunur.

Üsküdar Tramvay şirketinden:

1 — Kadıköy Tramvay şebekesi inşaat ve tesisatile buna teferri malzemeye ait bulunan ve 2 Temmuz 1930 da b olan münakasa müddeti araya Bayram girmesi ve şartnamel yapılan bazı tadilât hasebile 14 Ağustos 1930 tarihine k temdit edilmiştir.

2 — Bu temdit üzerine teslim ve inşa müddetlerinde v gelecek tahavvülleri natık metnin şirketin Üsküdar'daki merk den aldırılması ilân olunur.

Mes'ul müdürü Burhan